

Teataja

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

57. aastakäik

31. juuli 2014

Sisukord

II *Teatised*

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

Euroopa Komisjon

2014/C 249/01	Komisjoni teatis – Suunised raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta	1
---------------	--	---

IV *Teave*

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

Nõukogu

2014/C 249/02	Teatis isikutele ja üksustele, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, mis on sätestatud nõukogu otsuses 2014/145/ÜVJP, mida on muudetud nõukogu otsusega 2014/508/ÜVJP, ja nõukogu määruses (EL) nr 269/2014, mida rakendatakse nõukogu rakendusmäärusega (EL) nr 826/2014, piiravate meetmete kohta seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega	29
---------------	--	----

Euroopa Komisjon

2014/C 249/03	Euro vahetuskurss	31
---------------	-------------------------	----

V Teated

KONKURENTSIPOLIITIKA RAKENDAMISEGA SEOTUD MENETLUSED

Euroopa Komisjon

2014/C 249/04	Eelteatis koondumise kohta (Juhtum M.7334 – Oracle / MICROS) ⁽¹⁾	32
---------------	---	----

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA KOMISJON

KOMISJONI TEATIS

Suunised raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta

(2014/C 249/01)

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS	3
2.	SUUNISTE REGULEERIMISALA	5
2.1.	Valdkondlik ulatus	5
2.2.	Sisuline kohaldamisala: raskustes oleva ettevõtja tähendus	6
2.3.	Päästmisabi, ümberkorraldusabi ja ajutine ümberkorraldustoetus	7
2.4.	Ümberkorraldamise sotsiaalkulude katteks antav abi	7
3.	SISETURUGA KOKKUSOBIVUS	8
3.1.	Kaasaaitamine ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele	9
3.1.1.	Sotsiaalprobleemide ja turutõrgete tõendamine	9
3.1.2.	Ümberkorralduskava ja pikaajalise elujõulisuse taastamine	10
3.2.	Vajadus riigi sekkumiseks	11
3.3.	Asjakohasus	11
3.3.1.	Päästmisabi	11
3.3.2.	Ümberkorraldusabi	12
3.4.	Ergutav mõju	12
3.5.	Abi proportsionaalsus/abi piiramine miinimumini	12
3.5.1.	Päästmisabi	12
3.5.2.	Ümberkorraldusabi	12
3.6.	Negatiivne mõju	14
3.6.1.	Ühekordse abi põhimõte	14
3.6.2.	Konkurentsimoonusi piiravad meetmed	15
3.6.3.	Varasema ebaseadusliku abi saajad	17
3.6.4.	Abi lubamisega seotud eritingimused	18
3.7.	Läbipaistvus	18
4.	ABISTATAVATES PIIRKONDADES ANTAV ÜMBERKORRALDUSABI	18
5.	ABI RASKUSTES OLEVATELE ÜLDIST MAJANDUSHUVI PAKKUVATE TEENUSTE OSUTAJATELE	19

6.	ABIKAVAD VÄIKSEMATE SUMMADE JA ABISAAJATE PUHUL	20
6.1.	Üldtingimused	20
6.2.	Ühist huvi pakkuv eesmärk	20
6.3.	Asjakohasus	21
6.4.	Abi proportsionaalsus/abi piiramine miinimumini	21
6.5.	Negatiivne mõju	21
6.6.	Ajutine ümberkorraldustoetus	22
6.7.	Kestus ja hindamine	22
7.	MENETLUSED	23
7.1.	Päästmisabi andmise kiirendatud menetlus	23
7.2.	Ümberkorralduskavadega seotud menetlused	23
7.2.1.	Ümberkorralduskava rakendamine	23
7.2.2.	Ümberkorraldamiskava muutmine	23
7.2.3.	Kohustus teavitada komisjoni igasugusest abisaajale ümberkorraldusperioodil antud abist	24
8.	ARUANDLUS JA JÄRELEVALVE	24
9.	EUROOPA LIIDU TOIMIMISE LEPINGU ARTIKLI 108 LÕIKELE 1 VASTAVAD ASJAKOHASED MEET- MED	24
10.	KOHALDAMISKUUPÄEV JA KEHTIVUS	25

1. SISSEJUHATUS

1. Käesolevate suunistega kehtestab komisjon tingimused, mille kohaselt võib raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi lugeda siseturuga kokkusobivaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel.
2. Esimesed suunised raskustes olevate ettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta ⁽¹⁾ võttis komisjon vastu 1994. aastal. 1997. aastal lisas komisjon põllumajanduse erieeskirjad ⁽²⁾. Suuniste uus versioon võeti vastu 1999. aastal ⁽³⁾. 2004. aastal võttis komisjon vastu suuniste uue versiooni ⁽⁴⁾, mille kehtivust pikendati kõigepealt 9. oktoobrini 2012 ⁽⁵⁾ ja seejärel nende uute eeskirjadega ⁽⁶⁾ asendamiseni vastavalt ELi riigiabi ajakohastamist käsitlevas komisjoni 8. mai 2012. aasta teatises esitatud reformikavale ⁽⁷⁾.
3. Nimetatud teatises pani komisjon paika riigiabi kontrollimenetluste ajakohastamise kolm eesmärki:
  - a) edendada jätkusuutlikku, arukat ja kaasavat majanduskasvu konkurentsivõimelisel siseturul;
  - b) keskendada komisjoni eelkontroll nendele juhtumitele, millel on suurim mõju siseturule, tugevdades samal ajal koostööd liikmesriikidega riigiabi eeskirjade järgimise tagamiseks;
  - c) ühtlustada eeskirju ja võimaldada kiiremat otsustamist.
4. Eelkõige sooviti teatisega luua ühine lähenemisviis eri suuniste ja raamistike läbivaatamisel, tugevdades siseturгу ning tõhustades avaliku sektori kulutusi tänu riigiabi suuremale panusele ühist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamisel, uurides põhjalikumalt ergutavat mõju, piirates abi miinimumini ning kaaludes abi võimalikke negatiivseid mõjusid konkurentsile ja kaubandusele.
5. Komisjon on suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks läbi vaadanud kehtivate eeskirjade kohaldamisel saadud kogemuste põhjal ja vastavalt eespool kirjeldatud ühisele lähenemisviisile. Läbivaatamisel võetakse arvesse ka komisjoni vastu võetud strateegiat „Euroopa 2020” ⁽⁸⁾ ning asjaolu, et riigiabi negatiivne mõju võib takistada vajadust suurendada tootlikkust ja majanduskasvu, säilitada ettevõtjatele võrdsed võimalused ja võidelda liikmesriikide proteksionismiga.
6. Päästmis- ja ümberkorraldusabi kuuluvad kõige moonutatavamad liiki riigiabi hulka. On veenvalt välja selgitatud, et edukates majandusharudes ei kasva tootlikkus mitte üksnes seetõttu, et kõigi turul olevate ettevõtjate tootlikkus kasvab, vaid pigem seetõttu, et tõhusamad ja tehnoloogiliselt arenenumad ettevõtjad kasvavad nende arvel, mis on vähemtõhusad või mille tooted on ajale jalgu jäänud. Vähemtõhusate ettevõtjate väljumine turult võimaldab nende tõhusamatel konkurentidel kasvada ja suunata vara tagasi turule, kus seda saab rakendada tootlikumalt. Sellesse protsessi sekkudes võib päästmis- ja ümberkorraldusabi asjaomaste sektorite majanduskasvu märkimisväärselt aeglustada.

⁽¹⁾ Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (EÜT C 368, 23.12.1994, lk 12).

⁽²⁾ Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (EÜT C 283, 19.9.1997, lk 2).

⁽³⁾ Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (EÜT C 288, 9.10.1999, lk 2).

⁽⁴⁾ Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (ELT C 244, 1.10.2004, lk 2).

⁽⁵⁾ Komisjoni teatis, mis käsitleb ühenduse suuniste (raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta) kehtivuse pikendamist (ELT C 156, 9.7.2009, lk 3).

⁽⁶⁾ Komisjoni teatis, mis käsitleb 1. oktoobri 2004. aasta ühenduse suuniste (raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta) kehtivuse pikendamist (ELT C 296, 2.10.2012, lk 3).

⁽⁷⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: ELi riigiabi ajakohastamine (COM(2012) 209 (final)).

⁽⁸⁾ Komisjoni teatis: „EUROOPA 2020. AASTAL – Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia” (KOM(2010) 2020 (lõplik)).

7. Kui raskustes oleva ettevõtja osad jäävad põhimõtteliselt elujõuliseks, võib ettevõtja olla võimeline viima läbi ümberkorraldamise, mille tulemusel suudab ta lõpetada teatava kahjumliku tegevuse ning allesjäänud tegevusvaldkonnad korraldada selliselt, et see tagab mõistliku pikaajalise elujõulisuse väljavaate. Selline ümberkorraldamine peaks tavaliselt olema võimalik ilma riigiabi, kasutades kreditoridega sõlmitavaid lepinguid või maksejõuetus- või reorganiseerimismenetlusi. Ajakohastatud maksejõuetusalaste õigusaktidega tuleks aidata usaldusväärsel ettevõtjatel ellu jääda, aidata säilitada töökohti ning tarnijatel oma kliente ja omanikel hoida alles elujõuliste ettevõtjate väärtust⁽⁹⁾. Maksejõuetusmenetlused võivad aidata elujõulistel ettevõtjatel ka turule naasta (kolmanda isiku poolt omandamise teel), kas ettevõtja tegevuse jätkamise või erinevate tootmisaktivite omandamise kaudu.
8. Sellest tuleneb, et ettevõtjatel peaks olema õigus riigiabile vaid juhul, kui nad on ammendanud kõik turuvõimadused ja kui abi on vajalik selleks, et saavutada konkreetset määratletud ühishuveesmärki. Ettevõtjatel peaks olema õigus saada käesolevate suuniste kohast abi vaid üks kord kümne aasta jooksul (ühekordse abi põhimõte).
9. Täiendavaks probleemiks on riigiabiga tekitatud moraalirisk. Ettevõtjad, kes eeldavad, et raskuste korral nad tõenäoliselt päästetakse, võivad kasutada ülemäära riskantset ja jätkusuutmatut äristrateegiat. Lisaks võib konkreetse ettevõtja väljavaade päästmis- ja ümberkorraldusabile kunstlikult vähendada tema kapitalikulu, andes talle turul põhjendamatu konkurentsieelise.
10. Raskustes olevate ettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antav riigiabi võib kahjustada ka siseturgu, suunates ebaõiglase osa struktuurilise kohandusega seotud koormast ning kaasnevatest sotsiaalsetest ja majanduslikest probleemidest teistele liikmesriikidele. See on olemuslikult ebasoovitav ning võib liikmesriikide vahel käivitada raiskava subsidiumivõidujooksu. Selline abi võib kaasa tuua ka sisenemistõkete püstitamise ja kahjustada piiriülese tegevuse stiimuleid, mis on vastuolus siseturu eesmärkidega.
11. Seetõttu on oluline tagada, et abi lubataks üksnes tingimustel, mis leevendavad selle võimalikku negatiivset mõju ning suurendavad avaliku sektori kulutuste tõhusust. Ümberkorraldusabi puhul on elujõulisuse taastamise nõue, omapanus ning konkurentsimoontonutuste piiramise meetmed tõendanud oma väärtust sellise abi võimaliku negatiivse mõju leevendamisel. Käesolevate suuniste raames jäävad need kehtima ning vajaduse korral neid kohandatakse, et võtta arvesse komisjoni viimatisi kogemusi. Kasutusele on võetud mõiste „koormuse jagamine”, muu hulgas selleks, et paremini lahendada moraaliriski küsimust. Päästmisabi ja ajutise ümberkorraldustoetuse puhul leevendatakse võimalikku negatiivset mõju piirangutega abi kestusele ja vormile.
12. Kui abi antakse nii mahuliselt kui ka ajaliselt piiratud likviidsusabina, on mure selle võimaliku negatiivse mõju pärast palju väiksem ning seda võib heaks kiita palju leebematel tingimustel. Kuigi sellist abi võiks põhimõtteliselt kasutada terve ümberkorraldamisprotsessi toetamiseks, tähendab päästmisabi saamise perioodi pikkuse piiramine kuue kuuga, et seda juhtub harva; selle asemel järgneb päästmisabile tavaliselt ümberkorraldusabi.
13. Selleks et innustada vähemmoonutavate abivormide kasutamist, tuuakse käesolevatesse suunistesse sisse uus mõiste: „ajutine ümberkorraldustoetus”. Sarnaselt päästmisabiga antakse ajutist ümberkorraldustoetust vaid nii mahuliselt kui ka ajaliselt piiratud likviidsusabina. Selleks et ümberkorraldustoetus toetaks tervet ümberkorraldamisprotsessi, pikendatakse ajutise ümberkorraldustoetuse maksimaalset kestust 18 kuuni. Ajutist ümberkorraldustoetust võib anda üksnes VKEdele⁽¹⁰⁾ ja väiksematele riigi omanduses ettevõtjatele⁽¹¹⁾, kellel on suurettevõtjatega võrreldes suuremaid probleeme likviidsusele juurdepääsul.

⁽⁹⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele: Ettevõtte ebaõnnestumise ja maksejõuetuse juhtumite uus käsitlusviis Euroopas (COM(2012) 742 (final)). Vt ka komisjoni 12. märtsi 2014. aasta soovitus uue lähenemisviisi kohta ettevõtjate ebaõnnestumisele ja maksejõuetusele (C(2014) 1500 (final)), eelkõige põhjendus 12.

⁽¹⁰⁾ Käesolevates suunistes on mõistetel „VKE”, „väikeettevõtja”, „keskmise suurusega ettevõtja” komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitusel 2003/361/EÜ (mikroettevõtjate, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta) (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36) määratletud tähendus ning „suurettevõtja” on ettevõtja, kes ei ole VKE.

⁽¹¹⁾ Selleks et vältida käesolevates suunistes avaliku ja erasektori omandi diskrimineerimist, on väiksemad riigi osalusega ettevõtjad sõltumatu otsustusõigusega majandusüksused, mis kvalifitseeruksid väikeseks või keskmise suurusega ettevõtjaks vastavalt soovitusel 2003/361/EÜ, välja arvatud asjaolu, et 25 % või enam selle kapitalist või hääleõigustest on otse või kaudselt, üksi või ühiselt ühe või mitme avaliku sektori asutuse kontrolli all.

14. Kui raskustes olevatele üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutajatele antav abi kuulub käesolevate suuniste kohaldamisalasse, tuleks seda hinnata suuniste standardpõhimõtete alusel. Vajaduse korral tuleks kõnealuste põhimõtete konkreetset kohaldamisala aga muuta, et võtta arvesse üldist majandushuvi pakkuvate teenuste erilist laadi ja eelkõige vajadust tagada vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 106 lõikele 2 teenuste osutamise järjepidevus.
15. Euroopa konkurentsivõimelist ja jätkusuutlikku terasetööstust käsitlevas komisjoni tegevuskavas⁽¹²⁾ („terase tegevuskava”) on esitatud mitu meedet, mille eesmärk on tugeva ja konkurentsivõimelise terasetööstuse edendamine. Terasetegevuskavas on välja toodud ka mitu valdkonda, milles terase valdkonna ettevõtjatele antakse riigiabi eeskirjade alusel riigiabi. Praeguses märkimisväärse liigse tootmisvõimsuse olukorras Euroopas ja kogu maailmas⁽¹³⁾ ei ole raskustes olevate terasettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks riigiabi andmine õigustatud. Terasesektor tuleks seetõttu käesolevate suuniste kohaldamisalast välja jätta.
16. Nõukogu otsuses 2010/787/EL⁽¹⁴⁾ on sätestatud tingimused, mille alusel võib anda tegevus-, sotsiaal- ja keskkonnaabi kuni 2027. aastani söesektori konkurentsivõimetule tootmisele⁽¹⁵⁾. Kehtivad eeskirjad järgivad eelnevaid valdkondlikke eeskirju, mida kohaldatakse 2002–2010⁽¹⁶⁾ ja 1993–2002⁽¹⁷⁾, mis hõlbustasid söesektoris tegutsevate konkurentsivõimetute ettevõtjate ümberkorraldamist. Selle tulemusel ning võttes arvesse pidevat vajadust toetada ELi söetootmise struktuurset kohandamist, on praegused eeskirjad eelnenutest rangemad: näiteks nõutakse riigiabi kasutades toodetud söe tootmise ja müügi pöördumatut lõpetamist ja konkurentsivõimetute tootmisrajatiste lõplikku sulgemist hiljemalt 31. detsembriks 2018. Neid eeskirju rakendades on mitu liikmesriiki vastu võtnud kavad selle sektori ettevõtjate käitavate söekaevanduste lõplikuks sulgemiseks⁽¹⁸⁾ ja rakendavad neid. Söesektor tuleks seetõttu käesolevate suuniste kohaldamisalast välja jätta.
17. Komisjoni kogemused finantsasutuste päästmisel ja ümberkorraldamisel finants- ja majanduskriisi tingimustes on näidanud, et võttes arvesse finantsasutuste ja -turgude eriomadusi võib olla kasu sektori suhtes kohaldatavatest erieeskirjadest. Ettevõtjad, kelle suhtes kohaldatakse finantssektori erieeskirju, on seetõttu käesolevate suuniste kohaldamisalast välja jäetud.

2. SUUNISTE REGULEERIMISALA

2.1. Valdcondlik ulatus

18. Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid kõikidele sektoritele, välja arvatud söesektori⁽¹⁹⁾ ja terasesektori⁽²⁰⁾ raskustes olevatele ettevõtjatele ja ettevõtjatele, kelle suhtes kohaldatakse finantsasutuste erieeskirju⁽²¹⁾, antava abi suhtes, ilma et see piiraks konkreetsetesse sektorisse kuuluvate raskustes olevate ettevõtjatega seotud erieeskirjade kohaldamist⁽²²⁾. Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid kalandus- ja vesiviljelussektoris vastavalt erieeskirjadele, mis on sätestatud suunistes riigiabi kontrollimiseks kalandus- ja vesiviljelussektoris⁽²³⁾ ning põllumajandussektoris, sealhulgas põllumajandusliku esmatootmise sektoris⁽²⁴⁾.

⁽¹²⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: Euroopa konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku terasetööstuse tegevuskava (COM(2013) 407).

⁽¹³⁾ Terasetegevuskava, lk 3.

⁽¹⁴⁾ Nõukogu otsus 2010/787/EL, 10. detsember 2010, konkurentsivõimetute söekaevanduste sulgemise soodustamiseks antava riigiabi kohta (ELT L 336, 21.12.2010, lk 24).

⁽¹⁵⁾ ELT L 336, 21.12.2010, lk 24.

⁽¹⁶⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1407/2002, 23. juuli 2002, söetööstusele antava riigiabi kohta (EÜT L 205, 2.8.2002, lk 1).

⁽¹⁷⁾ Komisjoni otsus nr 3632/93/ESTÜ, 28. detsember 1993, millega kehtestatakse söetööstusele antavat riigiabi käsitlevad ühenduse eeskirjad (EÜT L 329, 30.12.1993, lk 12).

⁽¹⁸⁾ Vt komisjoni otsused juhtumites N 175/2010 – Sloveenia, SA.33013 – Poola, N 708/2007 – Saksamaa, SA.33033 – Rumeenia ja SA.33861 – Ungari.

⁽¹⁹⁾ Otsuses 2010/787/EL määratletud tähendus.

⁽²⁰⁾ Määratletud komisjoni teatise „Regionaalabi suunised aastateks 2014–2020” (ELT C 209, 23.7.2013, lk 1) IV lisas.

⁽²¹⁾ Komisjoni teatis riigiabi-eeskirjade kohaldamise kohta alates 1. augustist 2013 finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes („Pangandusteatis”) (ELT C 216, 30.7.2013, lk 1).

⁽²²⁾ Sellised erieeskirjad on olemas näiteks raudtee-ettevõtjate puhul – vt ühenduse suunised raudtee-ettevõtjatele antava riigiabi kohta (ELT C 184, 22.7.2008, lk 13).

⁽²³⁾ Suunised riigiabi kontrollimiseks kalandus- ja vesiviljelussektoris (ELT C 84, 3.4.2008, lk 10).

⁽²⁴⁾ Käesolevate suuniste kohaldamisel tähendab „põllumajanduslik esmatootmine” asutamislepingu I lisas loetletud põllumundus- ja karjakasvatustoodete tootmist ilma täiendava töötlemiseta, mis muudaks kõnealuste toodete olemust.

2.2. Sisuline kohaldamisala: raskustes oleva ettevõtja tähendus

19. Liikmesriik, kes teeb kooskõlas käesolevate suunistega ettepaneku ettevõtjale abi andmiseks, peab objektiivselt tõendama, et kõnealune ettevõtja on raskustes käesoleva jao tähenduses, ja arvestama punktis 29 esitatud erisätteid päästmisabi ja ajutise ümberkorraldustoetuse kohta.
20. Käesolevate suuniste tähenduses peetakse ettevõtjat raskustes olevaks siis, kui riigi mittesekkumine viiks lühema või keskmise ajavahemiku jooksul peaaegu kindlasti ettevõtja tegevuse lõpetamiseni. Seepärast loetakse ettevõtjat raskustes olevaks eelkõige vähemalt ühel järgmistest asjaoludest:
- kui tegemist on piiratud vastutusega ettevõtjaga⁽²⁵⁾, kes on akumuleeritud kahjumi tõttu kaotanud üle poole oma märgitud osa- või aktsiakapitalist⁽²⁶⁾. Nii on see juhul, kui akumuleeritud kahjumi mahaarvamine reservidest (ning kõikidest muudest elementidest, mida üldiselt peetakse äriühingu omavahendite osaks) annab negatiivse tulemuse, mis ületab poolt märgitud osa- või aktsiakapitalist.
  - Kui tegemist on ettevõtjaga, kus vähemalt mõnel liikmel on piiramatu vastutus ettevõtja võlgade eest⁽²⁷⁾, ja kes on akumuleeritud kahjumi tõttu kaotanud üle poole oma raamatupidamises näidatud kapitalist.
  - Kui asjaomase ettevõtja suhtes on võlausaldajate soovil algatatud kõiki võlakohustusi hõlmav maksejõuetusmenetlus või ettevõtja vastab siseriikliku õiguse kohaselt kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamise kriteeriumidele.
  - ettevõtja puhul, kes ei ole VKE, kui viimase kahe aasta jooksul:
    - on ettevõtja arvestuslik finantsvõimendus olnud suurem kui 7,5 ja
    - on ettevõtja EBITDA suhe intressimaksete kattevarasse olnud alla 1,0.
21. Vastasutatud ettevõtja ei ole käesolevate suuniste tähenduses abikõlblik isegi sel juhul, kui tema esialgne finantsseisund on ebakindel. See kehtib näiteks selliste juhtumite korral, kui uus ettevõtja tekib eelmise ettevõtja likvideerimisel või võtab sellise ettevõtja varad üle. Põhimõtteliselt loetakse ettevõtjat vastasutatuks esimese kolme aasta jooksul pärast tegevuse alustamist vastavas valdkonnas. Alles pärast seda on ta käesolevate suuniste tähenduses abikõlblik järgmistel tingimustel:
- ta vastab käesolevates suunistes toodud raskustes oleva ettevõtja mõistele, ja
  - ta ei moodusta suurema kontserni osa⁽²⁸⁾, välja arvatud punktis 22 sätestatud tingimustel.
22. Suuremasse kontserni kuuluv või selle poolt ülevõetav ettevõtja ei ole tavaliselt käesolevate suuniste tähenduses abikõlblik, välja arvatud juhul, kui suudetakse näidata, et raskused on ettevõtjasisesed ega tulene kontserni omavõlilisest kulude paigutusest ning on nii tõsised, et kontsern ei saa neist ise üle. Kui raskustes olev ettevõtja loob tütarettevõtja, loetakse tütarettevõtjat koos teda kontrolliva raskustes oleva ettevõtjaga kontserniks ning ta võib saada abi käesolevas punktis sätestatud tingimustel.

⁽²⁵⁾ See kehtib eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/34/EL (teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ) (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19) I lisas nimetatud äriühingute liikide kohta.

⁽²⁶⁾ Vajaduse korral kuulub osa- või aktsiakapitali hulka ülekurs.

⁽²⁷⁾ See kehtib eelkõige nõukogu direktiivi 2013/34/EL II lisas nimetatud äriühingute liikide suhtes.

⁽²⁸⁾ Selle määramisel, kas äriühing on iseseisev või moodustab kontserni osa, võetakse arvesse kriteeriume, mis on esitatud soovitusel nr 2003/361/EÜ I lisas.

23. Kui raskustes oleva ettevõtja eksistents on sattunud ohtu, ei saa seda kasutada muude poliitiliste eesmärkide saavutamise vahendina, enne kui tema elujõulisus on tagatud. Seega leiab komisjon, et abi raskustes olevatele äriühingutele võib aidata edendada majandustegevuse arengut, kahjustamata kaubandust määral, mis on vastuolus ühiste huvidega, ainult siis, kui täidetakse käesolevates suunistes kehtestatud tingimusi, isegi kui sellist abi antakse kava kohaselt, mis on juba heaks kiidetud.
24. Seetõttu keelatakse mitme riigiabi käsitleva määruse ja teatisega ning muude õigusaktidega abi andmine raskustes olevatele ettevõtjatele. Sellistes määrustes ja teatistes ning kui neis ei ole märgitud teisiti:
- a) „raskustes olevad ettevõtjad” või „raskustes olevad äriühingud” – ettevõtjad, kes on raskustes käesolevate suuniste punkti 20 tähenduses, ja
- b) vähem kui kolm aastat tagasi asutatud VKEd ei loeta kõnealusel perioodil raskustes olevaks, välja arvatud juhul, kui ta vastab punkti 20 alapunkti c tingimusele.

2.3. Päästmisabi, ümberkorraldusabi ja ajutine ümberkorraldustoetus

25. Käesolevates suunistes käsitletakse kolme liiki abi: päästmisabi, ümberkorraldusabi ja ajutine ümberkorraldustoetus.
26. Päästmisabi on oma laadilt kiire ja ajutine abi. Selle esmaeesmärk on hoida pödurat ettevõtjat pinnal lühikest aega seni, kuni ümberkorraldus- või likvideerimiskava on välja töötatud. Üldpõhimõtte kohaselt võimaldab päästmisabi ajutiselt toetada ettevõtjat, kelle finantsseisund on tõsiselt halvenenud, mis hõlmab teravat likviidsuskriisi või tehnilist maksuvõimetust. Selline ajutine abi peab andma aega analüüsida asjaolusid, mis olid raskuste põhjuseks, ning võimaldama välja töötada asjakohase plaani nende raskuste leevendamiseks.
27. Ümberkorraldusabi tähendab sageli pikemat abi, millega tuleb taastada abisaaja pikaajaline elujõulisus, tuginedes realistlikule, ühtsele ja laiaulatuslikule ümberkorralduskavale, võimaldades samas ettevõtjal anda sobivalt oma panus ja jagada kulusid ning piirates võimalikke konkurentsimoonusi.
28. Ajutine ümberkorraldustoetus on likviidsusabi, mis on ette nähtud ettevõtja ümberkorraldamise toetamiseks, luues tingimused, mida abisaaja vajab asjakohaste pikaajalise elujõulisuse taastamise meetmete väljatöötamiseks ja elluviimiseks. Ajutist ümberkorraldustoetust võib anda üksnes VKEdele ja väikestele riigi osalusega ettevõtjatele.
29. Erandina punktist 19 võib päästmisabi ja ajutist ümberkorraldustoetust VKEde ja väiksemate riigi osalusega ettevõtjate puhul anda ka ettevõtjatele, kes ei ole raskustes punkti 20 tähenduses, kuid kellel on terav sularahavajadus erandlike ja ettenägematute asjaolude tõttu.

2.4. Ümberkorraldamise sotsiaalkulude katteks antav abi

30. Ümberkorraldamisega kaasneb tavaliselt mõjutatud tegevuse vähendamine või sellest loobumine. Sellised kahandamised on sageli vajalikud ratsionaliseerimise ja tõhususe huvides, olenemata tootmisvõimsuse vähendamisest, mis võib olla abi andmise tingimus. Selliste meetmete põhjusest olenemata on nende tagajärg tavaliselt abisaaja tööjõu koondamine.
31. Liikmesriikide tööõigusaktid võivad hõlmata üldisi sotsiaalkindlustuskavasid, mille kohaselt teatavaid toetusi makstakse otse koondatud töötajatele. Selliseid kavasid ei loeta ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvaks riigiabiks.

32. Lisaks töötajate sotsiaalkindlustushüvitistele peab valitsus üldiste sotsiaaltoetuskavade kohaselt sageli katma selliste hüvitiste kulu, mida ettevõtja maksab koondatud töötajatele ning mis lähevad kaugemale äriühingu seaduse- või lepingujärgsetest kohustustest. Kui selliseid kavasid kohaldatakse üldiselt ilma valdkondlike piiranguteta selliste töötajate suhtes, kes vastavad eelnevalt määratletud ja automaatselt abi saamise õigust andvatele tingimustele, ei peeta neid kavasid artikli 107 lõike 1 kohast ümberkorraldamist teostavatele ettevõtjatele antavat abi sisaldavaks. Kui neid kavasid kasutatakse siiski ümberkorraldamise toetamiseks konkreetsetes tegevusvaldkondades, võivad kavad nende kasutamise valikulisuse tõttu abi sisaldada ⁽²⁹⁾.
33. Kohustused, mida ettevõtja kannab ise tööõigusaktide või ametiühingutega sõlmitud kollektiivlepingute alusel (maksta teatavaid toetusi, näiteks koondamistasusid koondatavatele töötajatele või võtta meetmeid nende töö leidmise hõlbustamiseks), on osa ettevõtja normaalsetest kuludest, mida ettevõtja peab maksma oma vahenditest. Seetõttu tuleb nende kulude katmiseks ettenähtud riigipoolset rahastamist lugeda abiks. See on nii, olenemata sellest, kas need maksed tehakse otse ettevõtjale või valitsusasutuse kaudu töötajatele.
34. Komisjon ei ole *a priori* sellise abi vastu, kui seda antakse raskustes olevatele ettevõtjatele, sest selle majanduslik kasu on asjaomase ettevõtja huvidest suurem ning ulatub kaugemale, hõlbustades struktuuriliste muutuste tegemist ja vähendades raskusi.
35. Lisaks otsese finantstoetuse andmisele võib sellist abi anda konkreetse ümberkorralduskava raames väljaõppeks, nõustamiseks, töö otsimiseks, kolimiseks ning erialaseks ettevalmistuseks uut äritegevust alustavatele töötajatele. Arvestades, et meetmed, mis suurendavad koondatud töötajate tööalast konkurentsivõimet, teenivad sotsiaalsete probleemide vähendamise eesmärki, suhtub komisjon sellisesse abisse alati positiivselt, kui seda antakse raskustes olevatele ettevõtjatele.

3. SISETURUGA KOKKUSOBIVUS

36. Asjaolud, mille puhul võib raskustes olevale ettevõtjale antavat riigiabi pidada siseturuga kokkusobivaks, on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõigetes 2 ja 3. Artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt on komisjonil volitused lubada „abi teatud majandustegevuse [...] soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega”. Eelkõige võib abi olla vajalik turuga seotud ebaõnnestumistest tingitud erinevuste vähendamiseks või majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tagamiseks.
37. Abimeetmetest suurettevõtjatele tuleb komisjonile teatada eraldi. Teatavatel tingimustel võib komisjon lubada väiksemaid abisummasid hõlmavate kavade rakendamist VKEde ja väikeste riigi osalusega ettevõtjate suhtes; need tingimused on esitatud peatükis 6 ⁽³⁰⁾.
38. Selle hindamisel, kas teatatud abi saab ühisturuga kokkusobivaks pidada, kaalub komisjon, kas see vastab kõigile järgmistele tingimustele:
- a) meetmega aidatakse kaasa täpselt määratletud ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele: riigiabimeede peab teenima ühist huvi pakkuvat eesmärki kooskõlas aluslepingu artikli 107 lõikega 3 (jagu 3.1);
  - b) vajadus riigi sekkumise järele: riigiabimeede peab olema suunatud olukorrale, mida abiga saab oluliselt parandada määral, mida turg ise ei suuda; näiteks kui abi võimaldab kõrvaldada turutõrget või lahendada võrdsete võimaluste või ühtekuuluvuse puudumisega seotud probleemi (jagu 3.2);

⁽²⁹⁾ Oma otsuses kohtuasjas C-241/94 (Prantsusmaa vs. komisjon, EKL 1996, lk I-4551), (Kimberly Clark Sopalin) kinnitas kohus, et Prantsusmaa siseriikliku tööhõivefondi kaudu Prantsusmaa ametiasutuste poolt diskretsiooni alusel teostatud rahastamine võis asetada teatavad ettevõtjad muudest ettevõtjatest soodsamasse olukorda, olles seega abi asutamislepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Kohtuotsuses ei seatud kahtluse alla komisjoni järeldust, milles abi loeti siseturuga kokkusobivaks.

⁽³⁰⁾ Kahtluste vältimiseks: liikmesriigid võivad VKEdele ja väiksematele riigi osalusega ettevõtjatele antud abist alati eraldi teatada. Sellistel juhtudel hindab komisjon abi vastavust käesolevates suunistes esitatud põhimõtetele.

- c) abimeetme asjakohasus: abimeedet ei peeta siseturuga kokkusobivaks, kui sama eesmärki on võimalik saavutada vähemmoonutavate meetmetega (jagu 3.3);
- d) ergutav mõju: tuleb tõendada, et abi puudumisel oleks abisaaja ümber korraldatud, müüdüd või tema tegevus lõpetatud viisil, mis ei oleks kaasa aidanud ühishuvieesmärgi saavutamisele (jagu 3.4);
- e) abi proportsionaalsus (piirdumine minimaalselt vajaliku abiga): abi tuleb piirata miinimumini, mis on vajalik ühishuvieesmärgi saavutamiseks (jagu 3.5);
- f) konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele avalduva põhjendamatu negatiivse mõju vältimine: abi negatiivne mõju peab olema piisavalt väike selleks, et meetme üldine mõju oleks positiivne (jagu 3.6);
- g) abi läbipaistvus: liikmesriikidel, komisjonil, ettevõtjatel ja avalikkusel peab olema hea juurdepääs kõigile asjaomastele õigusaktidele ja nende alusel antavat abi käsitlevale teabele (jagu 3.7).
39. Kui mõni eespool esitatud kriteeriumidest ei ole täidetud, ei peeta abi siseturuga kokkusobivaks.
40. Nagu on kirjeldatud käesolevate suuniste punktides 118, 119 ja 120, võib teatavat liiki kavade üldise mõju uurimiseks kehtestada ka järelhindamise nõude.
41. Peale selle, kui abimeede või selle tingimused (sh rahastamisviis, kui see on meetme lahutamatu osa) kujutavad endast ELi õiguse vältimatut rikkumist, ei saa nimetatud abi pidada siseturuga kokkusobivaks ⁽³¹⁾.
42. Käesolevas peatükis sätestab komisjon tingimused, mille alusel ta hindab iga punktis 38 osutatud kriteeriumi.
- 3.1. **Kaasaaitamine ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele**
43. Võttes arvesse turult väljumise tähtsust tootlikkuse kasvu protsessi seisukohast, ei kujuta vaid ettevõtja turult väljumise takistamine endast piisavat põhjendust abile. Tuleks esitada konkreetsed tõendid, et abiga taotletakse ühishuvieesmärki: hoida ära sotsiaalprobleeme või lahendada turutõrkeid (jagu 3.1.1), taastades ettevõtja pikaajalise elujõulisuse (jagu 3.1.2).
- 3.1.1. *Sotsiaalprobleemide ja turutõrgete tõendamine*
44. Liikmesriik peab tõendama, et abisaaja tegevuse lõpetamine tooks tõenäoliselt kaasa suuri sotsiaalprobleeme või tõsiseid turutõrkeid, eelkõige näitama järgmist:
- a) töötuse määr on piirkonnas või asjaomastes piirkondades (NUTS II tasandil) kas:
- ELi keskmisest kõrgem, püsiv ja sellega kaasnevad probleemid uute töökohtade loomisel asjaomas(t)es piirkonnas/piirkondades, või
  - riigi keskmisest kõrgem, püsiv ja sellega kaasnevad probleemid uute töökohtade loomisel asjaomas(t)es piirkonnas/piirkondades;
- b) tekib raskesti asendatava olulise teenuse osutamise katkemise oht, kus ühelgi konkurendil ei oleks kerge lihtsalt raskustes oleva ettevõtja asemele asuda (nt riikliku taristuettevõtja puhul);
- c) olulise süsteemse rolliga ettevõtja lahkumine turult võib tekitada konkreetses piirkonnas või sektoris negatiivse tagajärje (näiteks olulise sisendi tarnija puhul);

⁽³¹⁾ Vt näiteks kohtuasi C-156/98: Saksamaa Liitvabariik vs. komisjon (EKL 2000, lk I-6857, punkt 78) ja kohtuasi C-333/07: Régie Networks vs. Rhone Alpes Bourgogne (EKL 2008, lk I-10807, punktid 94–116).

- d) on olemas üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise järjepidevuse katkemise oht;
- e) krediiturgude tõrge või negatiivsed stiimulid suruksid muidu elujõulise ettevõtja pankrotti;
- f) asjaomase ettevõtja turult lahkumine tooks kaasa olulise tehnilise teabe või oskusteabe pöördumatu kadumise; või
- g) põhjendatult võivad tekkida sarnased olukorrad (tõsised raskused), mida asjaomane liikmesriik peab nõuete kohaselt tõendama.

3.1.2. Ümberkorralduskava ja pikaajalise elujõulisuse taastamine

- 45. Käesolevate suuniste kohaldamisalasse kuuluv ümberkorraldusabi ei saa piirduda üksnes finantsabiga varasema kahjumi korvamiseks ja jätta kahjumi põhjused puutumata. Seetõttu nõuab komisjon ümberkorraldusabi puhul, et asjaomane liikmesriik esitaks abisaaja pikaajalise elujõulisuse taastamiseks realistliku, ühtse ja laiaulatusliku ümberkorralduskava⁽³²⁾. Ümberkorraldamine võib hõlmata üht või mitut järgmist elementi: ettevõtja tegevuse ümberkorraldamine ja ratsionaliseerimine selle tõhustamiseks, mis tavaliselt tähendab loobumist kahjumlikust tegevusest, sellise olemasoleva tegevuse ümberkorraldamist, mida saab uuesti konkurentsivõimeliseks muuta, ning võimaluse korral tegevuse mitmekesistamist uute ja elujõulisemate valdkondade kaasamise kaudu. Tavaliselt hõlmab see ka finantsvaldkonna ümberkorraldamist uute või olemasolevate osanike kapitalistide ja olemasolevatele kreditoridele võlgnetava summa vähendamise näol.
- 46. Abi andmine peab seega sõltuma ümberkorralduskava rakendamisest, mille komisjon kinnitab iga erakorralise abi puhul.
- 47. Ümberkorralduskavaga peab mõistliku aja jooksul ning tulevaste tegevuseeldustega seotud realistlike oletuste alusel, millega tuleks välistada igasugune ümberkorraldamiskavaga hõlmamata edasine riigiabi, taastama ettevõtja pikaajalise elujõulisuse. Ümberkorraldamisperiood peaks olema võimalikult lühike. Üksikasjalik ümberkorralduskava tuleb esitada komisjonile ja see peab sisaldama eelkõige käesolevas jaos (3.1.2) nõutud teavet.
- 48. Ümberkorralduskavas tuleb esitada abisaaja raskuste põhjused ja tema puudused ning osutada, kuidas abisaaja probleemid kavandatavate ümberkorraldusmeetmetega lahendatakse.
- 49. Ümberkorralduskavas tuleb esitada teave abisaaja ärimudeli kohta, osutades, kuidas kavaga aidatakse kaasa abisaaja pikaajalisele elujõulisusele. Eelkõige tuleks anda teavet abisaaja organisatsioonilise struktuuri, rahastamise, juhtimistava ja kõigi muude asjaomaste aspektide kohta. Ümberkorralduskavas tuleks hinnata, kas abisaaja raskusi oleks olnud võimalik vältida asjakohaste ja õigeaegsete juhtimismeetmetega ja kui see on nii, siis näidata, et juhtimises on tehtud vajalikud muudatused. Kui abisaaja raskused tulenevad ärimudeli või juhtimissüsteemi vigadest, nõutakse asjakohaseid muudatusi.
- 50. Kavandatava ümberkorraldamise oodatavad tulemused tuleks esitada nii lähte- kui ka pessimistliku (või halvima) stsenaariumina. Selleks tuleks ümberkorralduskava puhul muu hulgas arvesse võtta asjaomase tooteturu praegust olukorda ning tulevasi pakkumise ja nõudluse väljavaateid, samuti tööstusharu peamisi kulutegureid, näidates ära nii lähte- kui ka pessimistliku stsenaariumi eeldused ning abisaaja konkreetsed tugevused ja nõrkused. Eeldusi tuleks võrrelda asjakohaste sektoriüleste võrdlusalustega ning vajaduse korral neid muuta, et võtta arvesse riigi- ja sektorispetsiifilisi tingimusi. Abisaaja peaks esitama turu-uuringu ja tundlikkusanalüüsi, mille raames ta on selgitanud välja tema tulemusi enimmõjutavad parameetrid ja peamised edaspidised riskifaktorid.

⁽³²⁾ Ümberkorralduskava soovituslik näidis on esitatud II lisas.

51. Abisaaja elujõulisuse taastamine peaks tulenema peamiselt sisemistest meetmetest, hõlmates eelkõige loobumist tegevusest, mis jääks keskpikas perspektiivis struktuurselt kahjumlikuks. Elujõulisuse taastamine ei tohi sõltuda optimistlikest eeldustest välisfaktorite, näiteks haruldaste toorainete hindade, nõudluse või pakkumise muutumise suhtes, samuti ei saa seda siduda turu või konkurentide ületrumpamisega abisaaja poolt või sisenemise ja laienemisega uutesse valdkondadesse, kus abisaajal puuduvad kogemus ja tulemused (välja arvatud juhul, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ning vajalik mitmekesistamiseks ja elujõulisuseks).
52. Pikaajaline elujõulisus loetakse taastatuks, kui ettevõtja on pärast kõigi oma kulude, sealhulgas amortisatsioonikulude ja finantsoperatsioonide kulude katmist võimeline tagama omakapitali piisava tasuvuse. Ümberkorraldatud ettevõtja peaks suutma turul konkureerida omal jõul.

3.2. Vajadus riigi sekkumiseks

53. Liikmesriigid, kes kavatsevad anda ümberkorraldusabi, peavad esitama riigiabi mittehõlmaval usaldusväärsel stsenaariumil põhineva võrdluse, näidates ära, kuidas eespool jaole 3.1.1 vastavat/vastavaid asjaomast eesmärki/asjaomaseid eesmärke ei oleks võimalik kõnealuse alternatiivse stsenaariumi puhul saavutada või need saavutataks piiratumas ulatuses. Sellised stsenaariumid võivad näiteks hõlmata võlgade ümberkorraldamist, varade võõrandamist, erakapitali kaasamist, müüki konkurentidele või osadeks jaotamist, igal juhul eraldi kas maksejõuetus-, ümberkorraldamis- või muu menetluse raames.

3.3. Asjakohasus

54. Liikmesriik peab tagama, et abi antakse kujul, mis võimaldab eesmärki saavutada kõige vähem moonutaval viisil. Raskustes olevate ettevõtjate puhul on võimalik seda saavutada tagades, et abi antakse asjakohasel kujul, mis aitab leevendada abisaaja raskusi, ja et see on vääriiselt tasustatud. Käesolevas punktis on esitatud nõuded, mis tuleb täita selle tõendamiseks, et abimeede on asjakohane.

3.3.1. Päästmisabi

55. Et komisjon päästmisabi heaks kiidaks, peab see vastama järgmistele tingimustele.
- a) Päästmisabi peab moodustuma ajutisest likviidsustoetusest laenugarantiide või laenukena.
  - b) Laenu finantskulu või laenugarantiide puhul garanteeritud laenu kogu finantskulu, sealhulgas laenuintress ja garantiipremia, peavad olema kooskõlas punktiga 56.
  - c) Kui allpool punktis d ei ole märgitud teisiti, tuleb kõik laenud tagasi maksta ja kõik garantiid peavad lõpema mitte hiljem kui kuus kuud pärast esimese väljamakse tegemist ettevõtjale.
  - d) Liikmesriigid peavad kuue kuu jooksul pärast päästmisabimeetme heakskiitmist või teatamata abi puhul kuue kuu jooksul pärast ettevõtjale esimese väljamakse tegemist esitama komisjonile:
    - i. tõendid, et laen on täielikult tagasi makstud ja/või et garantii on lõpetatud, või
    - ii. tingimused, et abisaaja kvalifitseerub raskustes olevaks ettevõtjaks (ja tal ei ole üksnes teravat sularahavajadust eespool punktis 29 ettenähtud asjaolude tõttu), on tema jaoks koostatud ümberkorralduskava, nagu on sätestatud jaos 3.1.2; ümberkorralduskava esitamisel pikendatakse päästmisabi luba automaatselt kuni komisjoni lõpliku otsuse langetamiseni ümberkorralduskava kohta, kui komisjon ei otsusta, et pikendamine ei ole õigustatud või peaks olema ajaliselt või mahuliselt piiratud; kui ümberkorralduskava, mille tarvis abi on taotletud, on koostatud ja rakendatud, loetakse igasugust edasist abi ümberkorraldusabiks, või
    - iii. likvideerimiskava, milles on koos põhjendustega ära näidatud etapid, mis viivad täiendava abita ja mõistliku aja jooksul abisaaja likvideerimiseni.

e) Päästmisabi ei tohi kasutada selleks, et rahastada struktuurimeetmeid, näiteks oluliste ettevõtjate või varade omandamist, kui abisaaja ei vaja neid päästmisperioodil ellujäämiseks.

56. Tasumäär, mida abisaaja peab tasuma päästmisabi eest, peaks olema kooskõlas abisaaja krediitvõimelisusega, diskonteerides nii likviidsusprobleemide kui ka riigiabi ajutise mõju, samuti peaks see abisaajat motiveerima abi nii kiiresti kui võimalik tagasi maksma. Komisjon nõuab seepärast, et tasumäär oleks seatud määrale, mis ei ole väiksem kui võrdlusmäärade teatistes⁽³³⁾ esitatud määr nõrga ettevõtja jaoks, kes pakub normaalset tagatuse taset (praegu ühe aasta IBOR pluss 400 baaspunkti)⁽³⁴⁾, ja seda suurendatakse vähemalt 50 baaspunkti võrra päästmisabi puhul, mida osutatakse vastavalt punkti 55 punkti d alapunktile ii.

57. Kui abi puhul on tõendeid, et punktis 56 nimetatud marginaal ei kujuta endast asjaomast võrdluslust, näiteks kui see erineb abisaaja poolt hiljuti emiteeritud sarnaste vahendite turuhinnast märkimisväärselt, võib komisjon nõutavat tasumäära vastavalt muuta.

3.3.2. Ümberkorraldusabi

58. Liikmesriigid võivad valida ümberkorraldusabi vormi. Seejuures peaksid nad aga tagama, et valitud vahend oleks kooskõlas probleemiga, mida sellega kavatakse lahendada. Eelkõige peavad liikmesriigid hindama, kas abisaajate probleemid seonduvad likviidsuse või maksevõimega, ja valima tuvastatud probleemide lahendamiseks asjakohased vahendid. Näiteks maksevõimega seonduvate probleemide puhul võib olla asjakohane suurendada varasid rekapiitaliseerimise teel, samas kui olukorras, milles probleemid seonduvad peamiselt likviidsusega, võib piisata laenude või laenugarantiidena antud abist.

3.4. Ergutav mõju

59. Liikmesriik, kes kavatab anda ümberkorraldusabi, peab tõendama, et abi puudumisel oleks abisaaja ümber korraldatud, müüdüd või tema tegevus lõpetatud viisil, mis ei oleks kaasa aidanud ühishuvieesmärgi saavutamisele, mis on nimetatud jaos 3.1.1. Sellised tõendid võivad kuuluda punkti 53 kohaselt esitatud olukorra analüüsi hulka.

3.5. Abi proportsionaalsus/abi piiramine miinimumini

3.5.1. Päästmisabi

60. Päästmisabi peab olema piiratud summaga, mis on vajalik abisaaja tegevuse jätkamiseks kuue kuu jooksul. Selle summa kindlaksmääramisel võetakse arvesse I lisas toodud valemi rakendamise tulemusi. Kõnealuse arvutuse tulemust tohib abisumma ületada üksnes siis, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud esitatud likviidsuskavas, milles on ära näidatud abisaaja likviidsusvajadus järgmise kuue kuu jooksul.

3.5.2. Ümberkorraldusabi

61. Ümberkorraldusabi summa ja osatähtsus peavad rangelt piirduma ettevõtetavaks ümberkorraldamiseks vajamineva miinimumiga, pidades silmas abisaaja, selle osanike või seda hõlmava kontserni olemasolevaid rahalisi vahendeid. Eelkõige tuleb tagada abisaaja piisav omanus ümberkorralduse kuludesse ja kulude jagamine, mida käsitletakse täpsemalt käesolevas jaos (3.5.2). Hindamisel võetakse arvesse igasugust varasemat päästmisabi.

⁽³³⁾ Komisjoni teatis viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamise kohta (ELT C 14, 19.1.2008, lk 6).

⁽³⁴⁾ Kahtluste vältimiseks olgu märgitud, et nimetatud teatistes sisalduvat teadet (laenumarginaalide tabel päästmisabi tasustamise kohta) ei kohaldata abi suhtes, mida hinnatakse käesolevate suuniste järgi.

3.5.2.1. Omapanus

62. Märkimisväärne panus⁽³⁵⁾ ümberkorraldamisse tuleb teha abisaaja, selle osanike või kreditoride või seda hõlmava kontserni omavahenditest või saada uutelt investoritelt. Selline omapanus peaks olema antava abiga võrreldav kas mõju poolest abisaaja maksevõimele või likviidsus seisundile. Näiteks juhul, kui abi tugevdab abisaaja omakapitali, peaks omapanus samuti hõlmama omakapitali tugevdamise meetmeid, näiteks uue omakapitali kaasamist senistelt osanikelt, olemasoleva võla ja kapitalivekslite mahakandmist või olemasolevate võlgade ümberarvestamist omakapitaliks või uue välise omakapitali kaasamist turutingimustel. Kui komisjon hindab, millises ulatuses on vaja meetmeid võtta, et piirata konkurentsimoonusi vastavalt punktile 90, võtab ta arvesse seda, mil määral on omapanuse mõju võrreldav antava toetusega.
63. Panus peab olema tegelik, see tähendab ajakohane, jättes kõrvale tulevase oodatava kasumi (nt rahavood), ning olema nii suur kui võimalik. Riigi või avalik-õigusliku äriühingu panust võib arvesse võtta üksnes tingimusel, et see ei kujuta endast abi. Sellise juhtumiga võib eelkõige tegemist olla siis, kui panuse teeb (majandus-)üksus, mis on sõltumatu abi andvast asutusest (nt riigile kuuluv pank või riigi osalusega valdusettevõtja), mis teeb investeerimisotsuse, lähtudes oma ärihuvidest⁽³⁶⁾.
64. Omapanust peetakse tavaliselt piisavaks, kui selle summa moodustab ümberkorralduskuludest vähemalt 50%. Liikmesriigi poolt tõendatud erakorraliste asjaolude ja eriliste raskuste puhul võib komisjon nõustuda panusega, mis on väiksem kui 50% ümberkorralduskuludest, kuid tingimusel, et omapanuse summa jääb siiski oluliseks.

3.5.2.2. Koormuse jagamine

65. Kui riigi toetust antakse viisil, mis suurendab abisaaja omakapitali, näiteks kui riik annab toetusi, teeb kapitalisüsti või kustutab võlgu, võib see kaitsta osanikke ja allutatud võlausaldajaid tagajärgede eest, mida tõi kaasa otsus investeerida abisaajasse. See võib tekitada moraalariski ja kahjustada turudistsipliini. Nii tohiks kahjumi korvamiseks anda abi üksnes tingimustel, mis tagavad kulude õige jaotamise olemasolevate investorite vahel.
66. Õige koormuse jagamine tähendab tavaliselt seda, et olemasolevad osanikud ja allutatud võlausaldajad peavad täielikult kandma oma kahjud. Allutatud võlausaldajad peaksid kaasa aitama kahjumi katmisse kas üleviimisega omakapitaliks või asjaomaste vahendite põhisumma allahindamisega. Riigi sekkumine peaks seega toimuma alles pärast seda, kui kahjud on täielikult arvesse võetud ja jagatud olemasolevate osanike ja allutatud võlakirjade omanikele⁽³⁷⁾. Igal juhul tuleb ümberkorraldusperioodil vältida abisaaja sularaha väljavoolu põhiomavahendite või allutatud võlakirjade omanikele kõigi võimalike juriidiliste vahenditega, välja arvatud juhul, kui see mõjutaks ebaproportsionaalselt neid, kes on lisanud uut omakapitali.
67. Õige kulude jagamine tähendab ka, et igasugune riigiabi, mis tugevdab abisaaja omakapitali, tuleks anda tingimustel, mis võimaldaksid riigile mõistliku osa abisaaja tulevase kasu väärtusest, arvestades riigi omakapitalisüsti suurust võrdluses äriühingu ülejäänud omakapitali suurusega pärast kahjude katmist.
68. Komisjon võib lubada erandeid punktis 66 sätestatud meetmete täielikust rakendamisest, kui need meetmed tooksid kaasa ebaproportsionaalseid tulemusi. Selline olukord võiks hõlmata juhtumeid, kus abisumma on omapanusega võrreldes väike, või asjaomane liikmesriik tõendab, et allutatud võlausaldajad saavad majanduslikus mõttes vähem kui tavalise maksejõuetusmenetluse korral ja kui riigiabi ei oleks antud.

⁽³⁵⁾ See panus ei tohi sisaldada abi. Nii on näiteks juhul, kui laenu korral on saadud intressitoetust või laenule on antud abielementidega valitsuse garantii.

⁽³⁶⁾ Vt näiteks komisjoni otsus juhtumi SA.32698 *Air Åland* kohta.

⁽³⁷⁾ Selleks tuleb abi osutamise ajal kindlaks teha äriühingu bilansi olukord.

69. Komisjon ei nõua alati kõrgema taseme võlaomanikelt sissemakseid abisaaja omakapitali seisundi taastamiseks. Siiski võib komisjon käsitleda selliseid sissemakseid punkti 90 kohaselt konkurentsimoontuste piiramiseks võetavate meetmete vajaliku taseme vähendamise alusena.

3.6. Negatiivne mõju

3.6.1. Ühekordse abi põhimõte

70. Selleks et vähendada moraaliriski, stiimuleid liiga riskantsete otsuste tegemiseks ja võimalikke konkurentsimoontusi, võib abi anda ainult seoses ühe ümberkorraldustegevusega. Seda nimetatakse ühekordse abi põhimõtteks. Päästmis- või ümberkorraldusabi või ajutist ümberkorraldustoetust saanud ettevõtja vajadus saada edasist abi näitab, et ettevõtja raskused on püsiva iseloomuga või ei tegeletud nendega varasema abi andmise korral adekvaatselt. Korduv riigi sekkumine võib tõenäoliselt põhjustada moraaliriski ja konkurentsimoontusi, mis on vastuolus ühiste huvidega.

71. Teatades komisjonile kavandatavast päästmis- või ümberkorraldusabist, peab liikmesriik täpsustama, kas asjaomane ettevõtja on minevikus juba saanud päästmis- või ümberkorraldusabi või ajutist ümberkorraldustoetust, kaasa arvatud enne käesolevate suuniste kohaldamiskuupäeva antud abi ning igasugune muu abi, millest ei ole teatatud⁽³⁸⁾. Sellisel juhul ning juhul kui päästmis- või ümberkorraldusabi või ajutise ümberkorraldustoetuse andmisest või ümberkorraldusperioodi lõppemisest või ümberkorralduskava peatamisest on möödunud alla 10 aasta⁽³⁹⁾ (olenevalt sellest, mis on hilisem), ei luba komisjon käesolevate suuniste kohaselt enam edasist abi.

72. Sellest reeglist on lubatud teha erandeid järgmistel juhtudel:

a) ümberkorraldusabi järgneb päästmisabile üksiku ümberkorraldusmeetme osana;

b) kui päästmisabi või ajutine ümberkorraldustoetus on antud kooskõlas käesolevate suunistega ning sellele abile ei järgne ümberkorraldusabi, kui:

i. on põhjust arvata, et abisaaja saaks pikemas perspektiivis elujõuliseks, kui talle antakse abi käesolevate suuniste alusel, ja

ii. uus päästmis- ja ümberkorraldusabi osutub vajalikuks pärast seda, kui on möödunud vähemalt viis aastat, ettenägematute asjaolude⁽⁴⁰⁾ tõttu, mille eest äriühing ei vastuta;

c) erandlike ja ettenägematute asjaolude puhul, mille eest abisaaja ei vastuta.

73. Ühekordse abi põhimõtte rakendamist ei mõjuta kuidagi abi andmisele järgnevad muutused abisaaja omandisuhetes või mis tahes kohtu- või haldusmenetlus, mis tugevdab ettevõtja bilanssi, vähendab tema kohustusi või kustutab varasemad võlad, kui tegemist on ikkagi sama ettevõtja tegevuse jätkamisega.

74. Kui kontsern on saanud päästmis- või ümberkorraldusabi või ajutist ümberkorraldustoetust, ei luba komisjon tavaliselt edasist päästmis- või ümberkorraldusabi kontsernile endale või samasse kontserni kuuluvatele üksustele enne 10 aasta möödumist abi andmisest või ümberkorraldusperioodi lõppemisest või ümberkorralduskava

⁽³⁸⁾ Teatamata jäetud abi osas võtab komisjon oma analüüsis arvesse võimalust, et abi võidakse lugeda siseturuga kokkusobivaks muu kui päästmis- või ümberkorraldamisabina.

⁽³⁹⁾ Viis aastat põllumajandustoodete esmatootjate puhul.

⁽⁴⁰⁾ Ettenägematuteks asjaoludeks loetakse selliseid asjaolusid, mida abisaaja juhtkonnal ei olnud ümberkorralduskava koostamisel võimalik kuidagi ette näha ning mis ei tulene abisaaja juhtkonna hooletusest ega eksimustest ega kontserni otsustest, millesse ettevõtja kuulub.

peatamisest, olenevalt sellest, mis on hilisem. Kui kontserni kuuluv üksus on saanud päästmis- või ümberkorraldusabi või ajutist ümberkorraldustoetust, on kontsernil tervikuna ja selle muudel üksustel, välja arvatud varasemal abisaajal, õigus saada päästmis- või ümberkorraldusabi (kui peetakse kinni käesolevate suuniste muudest sätetest). Liikmesriigid peavad tõendama, et kontsern või kontserni kuuluvad teised üksused ei anna abi edasi varasemale abisaajale.

75. Kui ettevõtja võtab üle mõne teise ettevõtja varad, kelle suhtes on kohaldatud punktis 73 loetletud menetlusi või siseriikliku õiguse kohast kõiki võlakohustusi hõlmavat maksejõuetusmenetlust ja kui see äriühing on juba saanud päästmis- või ümberkorraldusabi või ajutist ümberkorraldustoetust, ei kohaldata ostja suhtes ühekordse abi põhimõtet tingimusel, et vana ettevõtja ja ostja vahel ei ole majanduslikku järjepidevust ⁽⁴¹⁾.

3.6.2. Konkurentsimoонutusü piiravad meetmed

76. Ümberkorraldusabi andmisel tuleb võtta meetmeid konkurentsimoонutusü piiramiseks, et minimeerida negatiivset mõju kaubandustingimustele nii palju kui võimalik ja tagada positiivsete mõjude ülekaal. Komisjon hindab kõnealuste meetmete sobivat vormi ja reguleerimisala käesoleva osa (3.6.2) kohaselt.

3.6.2.1. Konkurentsimoонutusü piiramise meetmete olemus ja vorm

77. Ilma et see piiraks punkti 84 kohaldamist, piiratakse konkurentsimoонutusü tavaliselt struktuurimeetmetega. Et vöidelda konkurentsimoонutusü konkreetsete juhtumite korral, vöib komisjon vajaduse korral aktsepteerida muid käitumuslikke meetmeid kui need, mis on sätestatud punktis 84, vöi olemasolevaid turu avamise meetmeid mõnede vöi kõigi struktuurimeetmete asemel, mis oleks vastasel korral nõutavad.

Struktuurimeetmed – üksuste vöörandamine ja äritegevuse piiramine

78. Lähtudes jaos 3.6.2.2 sätestatud konkurentsimeetmete kaliibrimise kriteeriumidest, koostatakse hinnang, mille põhjal vöidakse ümberkorraldusabi saavatelt ettevöjtajelt nõuda varade vöörandamist vöi tootmisvöimsuste ja turuosa vähendamist. Sellised meetmed peaksid toimima eelköige turul vöi turgudel, kus ettevöjtjal on pärast ümberkorraldamist märkimisväärne turuosa, eelköige juhul, kui on olemas märkimisväärne ülevöimsus. Vöörandamine konkurentsimoонutusü piiramiseks peaks toimuma ilma põhjendamatu viivitusega, vöttes arvesse vöörandatava vara liiki ja mis tahes takistusi ⁽⁴²⁾ ning igal juhul ümberkorralduskava kehtivuse jooksul. Vöörandamisi, mahakandmisi ja kahjumlikust tegevusest loobumist, mis on elujöulisuse taastamiseks igal juhul vajalikud, ei peeta üldiselt konkurentsimoонutusü kõrvaldamiseks piisavaks, kui vötta arvesse põhimötteid, mis on sätestatud jaos 3.6.2.2.
79. Selleks et kõnealused meetmed aitaksid suurendada konkurentsi ja töhustada siseturu toimimist, tuleks nendega soodustada uute konkurentide turule sisenemist, olemasolevate väikeste konkurentide laienemist vöi piiriülest tegevust. Äritegevuse tagasitömbumist koduriigi piiresse ja siseturu killustumist tuleks vältida.
80. Konkurentsimoонutusü piiramise meetmed ei tohiks põhjustada turustruktuuri halvenemist. Struktuurimeetmed peaksid seetöttu olema üldiselt vöörandamised tegevuse jätkuvuse põhimöttel, et ettevöjtjad saaksid sobiva ostja korral elujöulisena jätkata ning töhusalt konkureerida pikas perspektiivis. Kui sellist üksust ei ole, vöib abisaaja eraldada ja seejärel vöörandada olemasoleva ja asjakohaselt rahastatud tegevuse, luues uue ja elujöulise

⁽⁴¹⁾ Vt liidetud kohtuasjad C-328/99 ja C-399/00: Itaalia ja SIM 2 Multimedia vs. Komisjon (EKL 2003, lk I-4035); liidetud kohtuasjad T-415/05, T-416/05 ja T-423/05: Kreeka ja teised vs. komisjon (EKL 2010, lk II-4749); kohtuasi T-123/09: Ryanair vs. komisjon, seni avaldamata (apellatsioon Euroopa Kohtule kohtuasjas C-287/12 P, seni avaldamata).

⁽⁴²⁾ Näiteks portfelli vöi üksikute varade müük vöib olla vöimalik ja peaks seetöttu toimuma märkimisväärselt kiiremini kui raskustes ettevöjtja müük, eriti, kui see ettevöjtja tuleb kõigepealt eraldada laiemast majandusüksusest.

majandusüksuse, mis peaks olema suuteline konkureerima turul. Struktuurimeetmed, mis seisnevad varade võõrandamises ja ei too kaasa elujõulise, turul konkurentsivõimelise majandusüksuse loomist, on konkurentsi säilitamise seisukohast vähem tõhusad ning seega saab neid lubada üksnes erandjuhtudel, kui asjaomane liikmesriik tõendab, et struktuurimeetmed ei oleks ühelgi muul kujul teostatavad või et muud struktuurimeetmed võiksid tõsiselt ohustada ettevõtja elujõulisust.

81. Abisaaja peaks hõlbustama võõrandamisi, näiteks tegevuste eraldamise kaudu ning lubades võõrandatava ettevõtja kliente mitte tülitada.
82. Kui ilmneb, et abisaaja võõrandatavatele varadele võib ostja leidmine olla keeruline, tuleb otsekohe, kui see selgub, määrata kindlaks alternatiivsed võõrandamised või meetmed, mis tuleb võtta seoses asjaomase turu või turgudega, kui esmane võõrandamine nurjus.

Käitumuslikud meetmed

83. Käitumuslike meetmete eesmärk on tagada, et abi kasutatakse ainult pikaajalise elujõulisuse taastamiseks ning seda ei kuritarvitata tõsiste ja püsivate turu struktuuri moonutuste pikendamiseks või abisaaja kaitsmiseks eluterve konkurentsi eest.
84. Järgmisi käitumuslikke meetmeid tuleb kohaldada kõikidel juhtudel, et vältida struktuurimeetmete mõju kahjustamist, ja neid tuleks põhimõtteliselt kohaldada ümberkorralduskava kehtivuse jooksul.
  - a) Abisaajad peavad ümberkorralduste läbiviimise ajal vältima mis tahes äriühingu aktsiate omandamist, välja arvatud juhul, kui see on hädavajalik abisaaja pikaajalise elujõulisuse tagamiseks. Selle eesmärk on tagada, et abi kasutatakse elujõulisuse taastamiseks ja mitte selleks, et rahastada investeeringuid või laiendada oma tegevust olemasolevatel või uutel turgudel. Teatamise korral võib komisjon sellist äriühingute omandamist lubada ümberkorralduskava osana.
  - b) Abisaajad peavad oma tooteid ja teenuseid turundades vältima riigi toetuse reklaamimist konkurentsieliseks.

85. Erandjuhul võib abisaajatelt nõuda sellise äritegevuse vältimist, mille eesmärk on kasvatada kiiresti oma turuosa konkreetse tootega seotud või geograafilisel turul, pakkudes tingimusi (näiteks hinnad ja muud äritingimused), mida ei saa lubada riigiabi mittesaavad konkurendid. Selliseid piiranguid rakendatakse üksnes juhul, kui ükski teine struktuurne või käitumuslik parandusmeede ei võimalda kindlaks tehtud konkurentsimoontusi adekvaatselt ära hoida, ning kui selline meede ise ei piira konkurentsi asjaomasel turul. Sellise meetme kohaldamiseks võrdleb komisjon abisaaja pakutavaid tingimusi selliste tingimustega, mida pakuvad märkimisväärset turuosa omavad usaldusväärsed konkurendid.

Turuavamismeedmed

86. Oma üldhinnangus kaalub komisjon liikmesriigi võetavaid võimalikke kohustusi selliste meetmete rakendamiseks (kas liikmesriigi enda või abisaaja poolt), mille eesmärk on edendada avatud, usaldusväärseid ja konkurentsivõimelisi turge, näiteks soodustades turule tulekut ja turult väljumist. See võiks hõlmata eelkõige meetmeid, millega avatakse teatavad turud, mis on otse või kaudselt seotud abisaaja tegevusega, teistele ELi ettevõtjatele, järgides ELi õigust. Sellised algatused võivad asendada muid konkurentsimoontuste piiramise meetmeid, mida abisaaja on tavaliselt kohustatud võtma.

3.6.2.2. Konkurentsimoonusu piiravate meetmete kaliibrimine

87. Meetmed konkurentsi moonutamise piiramiseks peaksid hõlmama nii moraaliriski kui ka võimalikke konkurentsimoonusu turgudel, kus abisaaja tegutseb. Nende meetmete ulatus sõltub mitmest tegurist, eelkõige: abi suurus ja laad ning tingimused ja asjaolud, mille alusel abi antakse; abisaaja suurus⁽⁴³⁾ ja suhteline tähtsus turul ning asjaomase turu omadused; ning asjaolu, millisel määral jääb moraalirisk püsima pärast omanuse tege-mist ja kulude jagamise meetmete kohaldamist.
88. Eelkõige kaalub komisjon abi suurust, vajaduse korral kasutades lähendusi, ja abi laadi nii absoluutväärtuses kui ka võrdluses abisaaja varadega ja turu kui terviku suurusega.
89. Mis puudutab abisaaja suurust ja suhtelist tähtsust kõnealusel turul või kõnealustel turgudel nii enne kui ka pärast ümberkorraldamist, hindab komisjon abi tõenäolist mõju sellistele turgudele, võrreldes tõenäolise olukor-raga, kui riigiabi ei antaks. Meetmeid kavandatakse vastavalt konkreetse turu omadustele⁽⁴⁴⁾, et tagada tõhusa konkurentsi säilimine.
90. Seoses moraaliriskiga hindab komisjon ka omanuse suurust ja osalemist kulude jagamises. Suurem omanus ja ulatuslikum osalemine kulude jagamises kui jaos 3.5.2 nõutud võivad vähendada konkurentsimoonusu pii-ramise meetmete ulatust, sest selline tegevus piirab abisummat ja vähendab moraaliriski.
91. Kuna ümberkorraldustegevus võib siseturgu kahjustada, peetakse positiivseteks konkurentsimoonusu pii-ra-mise meetmeid, millega aidatakse kaasa riiklike turgude püsimisele avatuna ja konkurentsialtina.
92. Konkurentsimoonusu piiravate meetmetega ei tohiks ohustada abisaaja väljavaateid elujõulisuse taastamiseks, mis võib juhtuda, kui meede on väga kulukas, või asjaomase liikmesriigi poolt nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel, vähendaks abisaaja tegevust sellisel määral, et selle elujõulisuse taastamine oleks ohustatud, samuti ei tohiks meetmed mõjutada tarbijaid ega konkurentsi.
93. Abi, mis on suunatud ümberkorraldusega seotud sotsiaalkulude hüvitamiseks, mida on kirjeldatud punktides 32–35, tuleb ümberkorralduskavas selgesti täpsustada, sest koondatavate töötajate heaks võetavaid sotsiaal-meetmeid ei võeta arvesse konkurentsimoonusu piiravate meetmete ulatuse kindlaksmääramisel. Ühist huvi silmas pidades tagab komisjon ümberkorralduskava raames, et muudes liikmesriikides kui abi andvas liikmesrii-gis piiratakse ümberkorraldamise sotsiaalseid mõjusid miinimumini.

3.6.3. Varasema ebaseadusliku abi saajad

94. Kui raskustes olev ettevõtja on varem saanud ebaseaduslikku abi, mille suhtes on komisjon teinud negatiivse otsuse koos tagastamisotsusega ning tagastamist vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999⁽⁴⁵⁾ artiklile 14 ei ole toimunud, võetakse samale ettevõtjale käesolevate suuniste kohaselt mis tahes abi andmise üle otsustami-sel arvesse esiteks vana ja uue abi kumulatiivset mõju ning teiseks tõsiasja, et vana abi ei ole tagasi makstud⁽⁴⁶⁾.

⁽⁴³⁾ Komisjon võib arvesse võtta ka asjaolu, kas abisaaja on keskmise suurusega ettevõtja või suurettevõtja.

⁽⁴⁴⁾ Eelkõige võidakse arvesse võtta koondumiste taset, suutlikkuspiiranguid, kasumlikkuse taset ning turuletuleku ja turuosa laiendamise tõkkeid.

⁽⁴⁵⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 659/1999, 22. märts 1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1).

⁽⁴⁶⁾ Kohtuasi C-355/95 P: Textilwerke Degendorf vs. komisjon ja teised (EKL 1997, lk I-2549).

3.6.4. *Abi lubamisega seotud eritingimused*

95. Komisjon võib kehtestada vajalikuks peetavad tingimused ja kohustused tagamaks, et abi ei moonutaks konkurentsi ühiste huvidega vastuolus oleval määral, kui asjaomane liikmesriik ei ole andnud lubadust selliseid sätteid vastu võtta. Näiteks võib komisjon nõuda, et liikmesriik võtaks ise teatavad meetmed, mis kehtestaksid abisaajale teatavad kohustused või mis väldiksid ümberkorraldusperioodil abisaajale muud liiki abi andmist.

3.7. **Läbipaistvus**

96. Liikmesriigid tagavad järgmise teabe avaldamise ülevaatlikul riigiabi veebisaidil riiklikul või piirkondlikul tasandil:

— heakskiidetud abikava või üksikabi andmiseks vastu võetud otsuse ja selle rakendussätete täistekst või link sellele,

— abi andva(te) asutus(te) nimi,

— individuaalsete abisaajate nimed, igale abisaajale antava abi liik ja summa, abi andmise kuupäev, ettevõtja liik (VKE/suurettevõtja), piirkond, kus abisaaja asub (NUTS II tasandil), ja põhiline majandussektor, milles ettevõtja tegutseb (NACE rühma tasandil) ⁽⁴⁷⁾.

Kõnealusest nõudest võidakse loobuda, kui üksikabi summa on väiksem kui 500 000 eurot (60 000 eurot sellise toetusesaaja puhul, kes tegutseb põllumajandusliku esmatootmise sektoris). Maksusoodustusena antava abi korral võidakse teave üksikabi summade ⁽⁴⁸⁾ kohta esitada järgmiste järkude kujul (miljonites eurodes): [0,06 – 0,5] (põllumajandusliku esmatootmisega tegeleva abisaaja puhul); [0,5–1]; [1–2]; [2–5]; [5–10]; [10–30]; [30 ja enam].

Selline teave tuleb avaldada pärast abi andmise otsuse tegemist, seda säilitatakse vähemalt 10 aastat ja see peab olema üldsusele piiranguteta kättesaadav ⁽⁴⁹⁾. Liikmesriikidel ei nõuta eespool toodud teabe avaldamist enne 1. juulit 2016 ⁽⁵⁰⁾.

4. ABISTATAVATES PIIRKONDADES ANTAV ÜMBERKORRALDUSABI

97. Vastavalt aluslepingu artiklile 174 on majanduslik ja sotsiaalne ühtekuuluvus Euroopa Liidu üks esmatähtsaid eesmärke ning vastavalt artiklile 175 ⁽⁵¹⁾ tuleb muu poliitikaga aidata kaasa selle eesmärgi saavutamisele. Komisjon võtab abistatavates piirkondades antava ümberkorraldusabi hindamisel arvesse regionaalarengu vajadusi. Raskustes oleva ettevõtja paiknemine abistatavas piirkonnas ei ole siiski küllaldane põhjus, et ümberkorraldusabi õigustada: keskmise või pika ajavahemiku jooksul ei aita piirkonda äriühingute kunstlik toetamine. Regionaalarengu edendamiseks on piirkonna huvides kasutada oma vahendeid selleks, et arendada kiiresti välja elujõulised ja püsivad tegevusvaldkonnad. Konkurentsi moonutamist tuleb minimeerida isegi sel juhul, kui abi antakse abistatavates piirkondades tegutsevatele ettevõtjatele. Selles kontekstis tuleb samuti arvesse võtta kaasneva kahjuliku toime võimalust, mis võib haarata asjaomast piirkonda ja muid abistatavaid alasid.

⁽⁴⁷⁾ Välja arvatud ärisaladused ja muu konfidentsiaalne teave nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja komisjoni nõusolekul (komisjoni teatis, milles käsitletakse ametisaladust riigiabi otsustes, C(2003) 4582, ELT C 297, 9.12.2003, lk 6).

⁽⁴⁸⁾ Avaldada tuleb maksimaalselt lubatav maksusoodustus, mitte iga-aastaselt mahaarvatav summa (nt maksukrediidi puhul avaldatakse pigem maksimaalselt lubatav maksukrediit, mitte tegelik summa, mis võib sõltuda maksustatavast tulust ja igal aastal varieeruda).

⁽⁴⁹⁾ Kõnealune teave avaldatakse kuue kuu jooksul alates abi andmise kuupäevast (või maksusoodustuse kujul antava abi puhul ühe aasta jooksul alates maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast). Ebaseadusliku abi korral nõutakse, et liikmesriigid tagaksid kõnealuse teabe avaldamise tagantjärele hiljemalt kuue kuu jooksul alates komisjoni otsuse kuupäevast. Teave peab olema kättesaadav vormingus, mis võimaldab andmeid otsida, väljavõtteid teha ja hõlpsasti internetis avaldada, näiteks CSV- või XML-vormingus.

⁽⁵⁰⁾ Teavet ei tule avaldada abi kohta, mis anti enne 1. juulit 2016, ega maksualase riigiabi kohta, mida taotleti või mis anti enne 1. juulit 2016.

⁽⁵¹⁾ Aluslepingu artiklis 175 on muu hulgas sätestatud, et „liidu poliitika ja meetmete kavandamisel ja rakendamisel ning siseturu rajamisel võetakse arvesse artiklis 174 seatud eesmärke ning aidatakse kaasa nende saavutamisele”.

98. Seega kohaldatakse abistatavate piirkondade suhtes 3. peatükis loetletud kriteeriume ka siis, kui võetakse arvesse regionaalarengu vajadusi. Abistatavates piirkondades ning juhul kui konkreetse sektori riigiabi eeskirjad ei näe ette teisiti, kohaldab komisjon osa 3.6.2 sätteid meetmete suhtes, millega piiratakse konkurentsimoonusi nii, et välditakse süsteemset kahjuliku mõju tervele piirkonnale. Eelkõige võivad need hõlmata vähem ranget nõudeid seoses suutlikkuse vähendamise või turupositsiooniga. Tehakse vahet aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti a kohaselt regionaalabikõlblike piirkondade ja artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt abikõlblike piirkondade vahel, et võtta arvesse esimesena nimetatud piirkondade regionaalprobleemide suuremat tõsidust. Kui abistatava piirkonna eriolukord seda nõuab (nt on abisaajal abistatavas piirkonnas paiknemise tõttu väga keeruline saada turult finantseeringuid), võib komisjon lubada abi, mis on vähem kui 50 % ümberkorralduskuludest punkti 64 tähenduses.

5. ABI RASKUSTES OLEVATELE ÜLDIST MAJANDUSHUVI PAKKUVATE TEENUSTE OSUTAJATELE

99. Raskustes olevatele üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutajatele antava riigiabi puhul võtab komisjon arvesse üldist majandushuvi pakkuvate teenuste erilist iseloomu ning eelkõige vajadust tagada teenuse järjepidevus vastavalt aluslepingu artikli 106 lõikele 2.
100. Üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutajad võivad vajada riigiabi, et jätkata teenuste osutamist tingimustel, mis on kooskõlas nende pikaajalise elujõulisusega. Punkti 47 kohaldamisel võib pikaajalise elujõulisuse taastamine seepärast põhineda eeldusel, et iga riigiabi, mis vastab nõuetele, mis on sätestatud Euroopa Liidu raamistikus riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena („SGEI raamistik“) ⁽⁵²⁾, otsuses aluslepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes („SGEI otsus“) ⁽⁵³⁾ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1370/2007 ⁽⁵⁴⁾, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1008/2008 ⁽⁵⁵⁾ ja lennundussektori suunistes ⁽⁵⁶⁾ või nõukogu määruses (EMÜ) nr 3577/92 ⁽⁵⁷⁾ ja merendusvaldkonnas suunistes ⁽⁵⁸⁾, on kättesaadav iga ülesande jooksul, mis on võetud enne ümberkorraldusperioodi või selle ajal.
101. Kui komisjon hindab raskustes olevatele üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutajatele antavat abi nende suuniste alusel, siis võetakse arvesse kogu riigiabi, mida teenuste osutaja on saanud, sealhulgas hüvitis avalike teenuste osutamise eest. Kuna üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutajad võivad suure osa oma tavatulu-dest saada avaliku teenuse hüvitisena, võib niimoodi kindlaks määratav abisumma olla väga suur võrreldes abisaaja suurusega ning seega võidakse üle hinnata riigi koormus seoses abisaaja ümberkorraldamisega. Jaos 3.5.2.1 nõutava omapanuse kindlaksmääramisel ei võta komisjon seetõttu arvesse avalike teenuste hüvitis, mis vastavad SGEI raamistikus, SGEI otsuses või määruses (EÜ) nr 1370/2007, määruses (EÜ) nr 1008/2008 ja lennundussektori suunistes või nõukogu määruses (EMÜ) nr 3577/92 ja merendusvaldkonnas suunistes sätestatud nõuetele.
102. Kui varad on vajalikud üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks, ei pruugi olla otstarbekas nõuda selliste varade loovutamist osas 3.6.2 sätestatud konkurentsi moonutamise piiramise meetmetega. Sellistel juhtudel võib komisjon nõuda muude meetmete võtmist, tagamaks, et konkurentsi ei moonutata sellises ulatuses, mis on vastuolus ühiste huvidega, eelkõige kehtestades ausa konkurentsi kõnealuse üldist majandushuvi pakkuva teenuse suhtes nii kiiresti kui võimalik.

⁽⁵²⁾ Komisjoni teatis „Euroopa Liidu raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena“ (2011) (ELT C 8, 11.1.2012, lk 15).

⁽⁵³⁾ Komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsus 2012/21/EL Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (ELT L 7, 11.1.2012, lk 3).

⁽⁵⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1370/2007, 23. oktoober 2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1).

⁽⁵⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1008/2008, 24. september 2008, ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT L 293, 31.10.2008, lk 3), artiklid 16, 17 ja 18.

⁽⁵⁶⁾ Komisjoni teatis: Suunised lennujaamadele ja -ettevõtjatele antava riigiabi kohta (ELT C 99, 4.4.2014, lk 3).

⁽⁵⁷⁾ Nõukogu 7. detsembri 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 3577/92 teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise kohta merevedudel liikmesriikides (EÜT L 364, 12.12.1992, lk 7).

⁽⁵⁸⁾ Komisjoni teatis K(2004)43 – Ühenduse suunised meretranspordile antava riigiabi kohta (ELT C 13, 17.1.2004, lk 3).

103. Kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutaja ei suuda täita nimetatud suuniste tingimusi, ei saa kõnealust abi pidada siseturuga kokkusobivaks. Sellistel juhtudel võib komisjon siiski lubada sellise abi maksmist, mis on vajalik üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise järjepidevuse tagamiseks, kuni teenuse osutamine antakse üle uuele teenusepakkujale. Komisjon lubab abi anda üksnes juhul, kui asjaomane liikmesriik tõendab objektiivsetel alustel, et abi suurus ja kestus on rangelt piiratud hädavajalikuga uue teenuste pakkuja leidmiseks.

6. ABIKAVAD VÄIKSEMATE SUMMADE JA ABISAAJATE PUHUL

6.1. Üldtingimused

104. Kui liikmesriik soovib anda abi vastavalt käesolevatele suunistele VKEdele või väiksematele riigi osalusega ettevõtjatele, tuleks sellist abi tavaliselt anda kavade alusel. Kavade kasutamine aitab piirata konkurentsi moonutamist, mis on seotud moraalariskiga, ning võimaldab liikmesriigil teha eelnevalt selge avalduse tingimuste kohta, mille alusel ta võib otsustada anda abi raskustes olevatele ettevõtjatele.
105. Kavades tuleb täpsustada ühele ettevõtjale päästmis- ja ümberkorraldusabina või ajutise ümberkorraldustoetusena antava abi maksimaalne suurus, kaasa arvatud kava muutmise juhtumid. Ühele ettevõtjale antava abi maksimaalne suurus, kaasa arvatud muudest allikatest või muude kavade raames antav abi, võib olla kuni 10 miljonit eurot.
106. Selliste kavade kokkusobivust siseturuga hinnatakse üldiselt 3., 4. ja 5. peatükis sätestatud tingimuste järgi, kuid on asjakohane ette näha lihtsustatud tingimused teatavates aspektides, et võimaldada liikmesriikidel kohaldada kõnealuseid tingimusi ilma komisjoni poole täiendavalt pöördumata ning vähendada VKEde ja väiksemate riigi osalusega ettevõtjate teavitamiskoormust. Arvestades väiksemaid abisummasid ja abisaajaid, on komisjon seisukohal, et oht oluliselt moonutada konkurentsi on selliste juhtumite puhul väiksem. Seepärast kohaldatakse sellistele kavadele peatükke 3, 4 ja 5 *mutatis mutandis*, välja arvatud juhul, kui jagudes 6.2, 6.3, 6.4 ja 6.5 ei ole ette nähtud teisiti. Käesolevas peatükis on esitatud ka sätted, milles käsitletakse ajutist ümberkorraldustoetust ning kavade kestust ja hindamist.

6.2. Ühist huvi pakkuv eesmärk

107. Üksiku VKE tegevuse lõpetamine⁽⁵⁹⁾ ei too tõenäoliselt kaasa selliseid sotsiaalprobleeme ega turutõrkeid, mida oleks vaja käsitleda punkti 44 põhjal, suuremat muret teeb VKEde puhul aga see, et väärtused võivad hävida, kui VKEdele, kes on suutelised end ümber korraldama pikaajalise elujõulisuse taastamiseks, ei anta selleks võimalust likviidsusprobleemide tõttu. Seoses abi andmisega abikavade alusel on seepärast piisav, kui liikmesriik teeb kindlaks, et abisaaja tegevuse lõpetamine tooks tõenäoliselt kaasa sotsiaalprobleeme või turutõrkeid, eelkõige, et:
- a) innovatiivse VKE või suurte kasvuvõimalustega VKE turult lahkumisel võib olla negatiivseid tagajärgi;
  - b) muude kohalike või piirkondlike ettevõtjatega, eriti VKEdega tihedaid sidemeid omava ettevõtja turult väljumisel võib olla negatiivseid tagajärgi;
  - c) krediiturgude tõrge või negatiivsed stiimulid suruksid muidu elujõulise ettevõtja pankrotti või
  - d) võiks tekkida muid sarnaseid raskusi, mida abisaaja peab nõuetekohaselt põhjendama.
108. Erandina punktist 50 ei pea kavade alusel abisaajad esitama turuülevaadet.

⁽⁵⁹⁾ Peatüki 6 kohaldamisel tähistatakse terminiga „VKE” ka väiksemaid riigi osalusega ettevõtjaid.

6.3. Asjakohasus

109. Punkti 55 alapunktis d sätestatud nõue loetakse täidetuks, kui päästmisabi antakse kuni kuueks kuuks, mille jooksul tuleb analüüsida abisaaja seisundit. Enne selle ajavahemiku lõppu:

- a) peab liikmesriik kiitma heaks ümberkorralduskava või likvideerimiskava või
- b) abisaaja peab esitama lihtsustatud kujul ümberkorralduskava vastavalt punktile 115 või
- c) laen tuleb tagastada või garantii lõpetada.

110. Erandina punktist 57 ei ole liikmesriigid kohustatud hindama, kas tasu, mis määratakse kindlaks vastavalt punktile 56, on sobiv võrdlusalus.

6.4. Abi proportsionaalsus/abi piiramine miinimumini

111. Erandina punktist 64 võib liikmesriik lugeda omanuse piisavaks, kui see moodustab vähemalt 40 % ümberkorralduskuludest keskmise suurusega ettevõtja puhul ja 25 % ümberkorralduskuludest väikeettevõtja puhul.

6.5. Negatiivne mõju

112. Liikmesriik, kes kavatses anda päästmis- või ümberkorraldusabi või ajutist ümberkorraldustoetust, peab kontrollima, kas ühekordse abi põhimõte, mis on sätestatud jaos 3.6.1, on täidetud. Selleks peab liikmesriik kindlaks tegema, kas asjaomane ettevõtja on minevikus juba saanud päästmis- või ümberkorraldusabi või ajutist ümberkorraldustoetust, kaasa arvatud enne käesolevate suuniste kohaldamiskuupäeva antud abi ning igasugune muu abi, millest ei ole teatatud. Kui see on nii ning kui päästmis- või ümberkorraldusabi või ajutise ümberkorraldustoetuse andmisest või ümberkorraldusperioodi lõppemisest või ümberkorralduskava peatamisest on möödunud alla 10 aasta⁽⁶⁰⁾ (olenevalt sellest, mis on hilisem), ei lubata anda edasist päästmis- või ümberkorraldusabi või ajutist ümberkorraldustoetust, välja arvatud:

- a) kui ajutine ümberkorraldustoetus järgneb päästmisabile üksiku ümberkorraldusmeetme osana;
- b) kui ümberkorraldusabi järgneb päästmisabile või ajutisele ümberkorraldustoetusele üksiku ümberkorraldusmeetme osana;
- c) kui päästmisabi või ajutine ümberkorraldustoetus on antud kooskõlas käesolevate suunistega ning sellele abile ei järgne ümberkorraldusabi, kui:
  - i. on põhjust arvata, et abisaaja saaks pikemas perspektiivis elujõuliseks, kui talle antakse abi käesolevate suuniste alusel, ja
  - ii. ettenägematute asjaolude tõttu, mille eest abisaaja ei vastuta, osutub uus päästmis- või ümberkorraldusabi või ajutine ümberkorraldustoetus vajalikuks vähemalt viie aasta pärast;
- d) erandlike ja ettenägematute asjaolude puhul, mille eest abisaaja ei vastuta.

113. Konkurentsimoonutuste piiramiseks võetavatel meetmetel on tõenäoliselt ebaproportsionaalne mõju väikestele ettevõtjatele, arvestades eelkõige selliste meetmete rakendamise keerulisust. Erandina punktist 76 ei ole liikmesriikidel seepärast kohustust nõuda selliseid meetmeid väikestelt ettevõtjatelt, välja arvatud juhul, kui teatavas sektoris antavat riigiabi käsitlevates eeskirjades ei ole ette nähtud teisiti. Väikesed ettevõtjad ei tohiks oma suutlikkust ümberkorraldamise käigus üldjuhul siiski suurendada.

⁽⁶⁰⁾ Viis aastat põllumajandustoodete esmatootjate puhul.

6.6. Ajutine ümberkorraldustoetus

114. Teatavatel juhtudel võib olla võimalik, et ettevõtja viib ümberkorralduse lõpule ilma ümberkorraldusabi vajamata tingimusel, et ta saab hankida pikema kestusega likviidsustoetust kui päästmisabi korral. Liikmesriigid võivad kehtestada kavad, millega antakse likviidsusabi kauem kui kuus kuud (edaspidi „ajutine ümberkorraldustoetus“), allpool sätestatud tingimustel.
115. Ajutine ümberkorraldustoetus peab vastama järgmistele tingimustele:
- a) Toetus peab moodustuma abist laenugarantiide või laenudena.
  - b) Laenu finantskulu või laenugarantiide puhul garanteeritud laenu kogu finantskulu, sealhulgas laenuintress ja garantiipreemia, peavad olema kooskõlas punktiga 116.
  - c) Ajutine ümberkorraldustoetus peab vastama käesolevate suuniste 3. peatüki sätetele, mida on muudetud käesoleva peatükiga.
  - d) Ajutist ümberkorraldustoetust võib anda kuni 18 kuuks, lahutades sellele vahetult eelnenud päästmisabi perioodi. Enne selle ajavahemiku lõppu:
    - i. peab liikmesriik heaks kiitma ümberkorralduskava, nagu on ette nähtud punkti 55 alapunkti d alapunktis ii, või likvideerimiskava või
    - ii. laen tuleb tagastada või garantiid lõpetada.
  - e) Mitte hiljem kui kuus kuud pärast abisaajale esimese väljamakse tegemist, millest on maha arvatud vahetult eelnenud päästmisabi periood, peab liikmesriik heaks kiitma lihtsustatud ümberkorralduskava. Kava ei pea sisaldama kõiki punktides 47 kuni 52 osutatud elemente, kuid selles tuleb ära näidata vähemalt meetmed, mida abisaaja peab võtma oma pikaajalise elujõulisuse taastamiseks ilma riigi toetuseta.
116. Ajutise ümberkorraldustoetuse puhul ei tohi marginaal olla väiksem kui komisjoni teatistes (viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamise kohta) sätestatud laenumarginaal tavalisi tagatise pakkuva madala reitingukategooria ettevõtja puhul (praegu ühe aasta IBOR, mida on suurendatud 400 baaspunkti võrra)⁽⁶¹⁾. Väljumiseks stiimulite pakkumiseks tuleks määrata suurendada vähemalt 50 baaspunkti võrra pärast 12 kuu möödumist alates esimese väljamakse tegemisest (millest on maha arvatud toetusesaajale vahetult eelnenud päästmisabi periood).
117. Ajutine ümberkorraldustoetus peab olema piiratud summaga, mis on vajalik abisaaja elus hoidmiseks 18 kuu jooksul; summa kindlaksmääramisel tuleks arvesse võtta I lisas esitatud valemi rakendamise tulemusi; mis tahes abi, mis ületab kõnealuse arvutuse tulemust, on lubatud üksnes juhul, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud likviidsuskavas, milles on sätestatud abisaaja likviidsusvajadused järgmise 18 kuu jooksul.

6.7. Kestus ja hindamine

118. Komisjon võib nõuda, et liikmesriigid piiraksid teatavate kavade kestust (tavaliselt kuni neli aastat või vähem) ja viiksid läbi nende kavade hindamise.
119. Kavade hindamine on nõutav kavade puhul, millega võivad kaasneda eriti suured moonutused, st mis võivad konkurentsi märkimisväärselt piirata, kui nende rakendamist õigel ajal läbi ei vaadata.

⁽⁶¹⁾ Vt joonealune märkus 34.

120. Võttes arvesse hindamise eesmärke, ja vältimaks liikmesriikide ja väiksemate abiprojektide ülemäärast koormamist, kohaldatakse seda üksnes suure eelarvega abikavade suhtes, millel on uudseid omadusi või kui on ette näha märkimisväärseid muutusi turul, tehnoloogias või õiguslikus raamistikus. Hindamise peab läbi viima riigiabi andvast asutusest sõltumatu ekspert ühise metoodika⁽⁶²⁾ alusel ja selle tulemused avalikustatakse. Hindamise tulemused esitatakse komisjonile aegsasti, et oleks võimalik hinnata abikava võimalikku pikendamist, ja igal juhul abikava lõppedes. Hindamise täpne ulatus ja selle läbiviimine määratakse kindlaks abikava heaks kiitva otsusega. Kõigi järgnevate samalaadse eesmärgiga abikavade puhul tuleb arvesse võtta kõnealuse hindamise tulemusi.

7. MENETLUSED

7.1. Päästmisabi andmise kiirendatud menetlus

121. Võimaluse korral püüab komisjon ühe kuu jooksul langetada otsuse päästmisabi kohta, mis täidab kõik 3. peatükis toodud tingimused ja järgmised kumuleeruvad nõuded:

- a) päästmisabi piirdub I lisas esitatud valemi rakendamisel saadud summaga ega ületa 10 miljonit eurot;
- b) abi ei anta juhtudel, mida on nimetatud punkti 72 alapunktides b või c.

7.2. Ümberkorralduskavadega seotud menetlused

7.2.1. Ümberkorralduskava rakendamine

122. Abisaaja peab ümberkorralduskava täielikult rakendama ning täitma kõiki komisjoni abiandmise otsuses ettenähtud kohustusi. Komisjon loeb kõiki kava rakendamatajätmisi või muude kohustuste täitmatajätmisi abi kuritarvitamiseks, ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 23 kohaldamist või Euroopa Kohtusse kaebamise võimalust vastavalt asutamislepingu artikli 108 lõike 2 teisele lõigule.
123. Kui ümberkorraldamine hõlmab mitut aastat ja suuri summasid, võib komisjon nõuda ümberkorraldusabi jaotamist osamakseteks ning seada iga osamakse tasumise tingimuseks, et:

- a) enne iga makse tegemist peab olema kinnitus selle kohta, et ümberkorralduskava iga etapp on rahuldavalt rakendatud vastavalt koostatud ajakavale; või
- b) komisjon annab enne iga makset sellele kinnituse, olles eelnevalt kindlaks teinud, et kava on rahuldavalt rakendatud.

7.2.2. Ümberkorraldamiskava muutmine

124. Kui ümberkorraldusabi on heaks kiidetud, võib asjaomane liikmesriik ümberkorraldusperioodil paluda komisjonil nõustuda ümberkorralduskavas ja toetuse suuruses tehtavate muudatustega. Komisjon võib selliseid muudatusi lubada järgmiste tingimuste täitmise korral:

- a) muudetud kava peab siiski võimaldama elujõulisuse taastamist mõistliku aja jooksul;
- b) kui ümberkorraldamise kulud suurenevad, tuleb omapanust samuti vastavalt suurendada;
- c) kui toetust suurendatakse, peavad nõutavad konkurentsimoonusi piiravad meetmed olema laialdasemad, kui esialgu oli kehtestatud;

⁽⁶²⁾ Sellise ühtse metoodika võib ette näha komisjon.

- d) kui kavandatavad konkurentsimoonusi piiravad meetmed on piiratumad, kui esialgu kehtestatud, tuleb ka abisummat vastavalt vähendada;
- e) konkurentsimoonusi piiravate meetmete rakendamise uue ajakava võib kasutusele võtta esialgu vastuvõetud ajakavast hiljem ainult abisaajast või liikmesriigist sõltumatutel põhjustel, muudel juhtudel tuleb vastavalt vähendada ka toetuse määra.
125. Kui komisjoni seatud tingimusi või liikmesriigi kohustusi leevendatakse, peab vastavalt vähendama abi, samuti võib seada muid tingimusi.
126. Kui asjaomane liikmesriik teeb heakskiidetud ümberkorralduskavasse muudatusi komisjoni nõuetekohaselt teavitamata või abisaaja hälbib heakskiidetud ümberkorralduskavast, algatab komisjon asutamislepingu artikli 108 lõike 2 alusel menetluse, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 659/1999 (abi kuritarvitamine) artiklis 16, ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 23 kohaldamist ja Euroopa Kohtusse kaebamise võimalust vastavalt asutamislepingu artikli 108 lõike 2 teisele lõigule.
- 7.2.3. *Kohustus teavitada komisjoni igasugusest abisaajale ümberkorraldusperioodil antud abist*
127. Käesolevate suuniste alusel antud ümberkorraldusabi hindamisel võib iga muu ümberkorraldusperioodil antav investimisabi, isegi kui seda saadakse juba lubatud kava alusel, mõjutada komisjoni hinnangut vajalike konkurentsimoonusi piiravate meetmete ulatuse kohta.
128. Seepärast tuleb ümberkorraldusabi käsitlevates teatistes täpsustada kogu muu abisaajale ümberkorraldusperioodil kavandatav abi, kui selle suhtes ei kohaldata vähesse tähtsusega abi reeglit või erandimäära. Komisjon võtab sellist abi arvesse ümberkorraldusabi hindamisel.
129. Komisjoni tuleb teavitada eraldi igasugusest ümberkorraldusperioodil tegelikult antud abist, kaasa arvatud heakskiidetud kava kohaselt antud abi, selles ulatuses, mida komisjon ei teadnud ümberkorraldusabi andmise otsustamise ajal.
130. Komisjon tagab, et heakskiidetud kavade alusel antava abi puhul ei hiilita mööda käesolevate suuniste nõuetest.

8. ARUANDLUS JA JÄRELEVALVE

131. Kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 659/1999 ja komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 794/2004⁽⁶³⁾ peavad liikmesriigid esitama komisjonile aastaaruandeid. Nimetatud aastaaruanded avaldatakse komisjoni veebisaidil.
132. Kõnealuste suuniste alusel otsuse tegemisel võib komisjon antud abiga seoses esitada täiendavaid aruandlusnõudeid, et kontrollida, kas komisjoni otsust antava abi heakskiitmise kohta on järgitud. Teatavatel juhtudel võib komisjon nõuda seirehalduri, võõrandamise eest vastutava isiku või mõlema määramist, et tagada vastavus tingimustele ja kohustustele, mis on seotud abi heakskiitmisega.

9. EUROOPA LIIDU TOIMIMISE LEPINGU ARTIKLI 108 LÕIKELE 1 VASTAVAD ASJAKOHASED MEETMED

133. Vastavalt asutamislepingu artikli 108 lõikele 1 teeb komisjon ettepaneku, et liikmesriigid vajaduse korral muudaksid oma olemasolevaid abikavasid, et viia need käesolevate suunistega vastavusse hiljemalt 1. veebruariks 2015. Komisjon seab igasuguse edaspidise abikava lubamise tingimuseks vastavuse nendele sätetele.

⁽⁶³⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 794/2004, 21. aprill 2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1).

134. Liikmesriike kutsutakse üles väljendama oma selget ja tingimusteta nõusolekut punktis 133 esitatud asjakohaste meetmetega kahe kuu jooksul alates käesolevate suuniste avaldamisest *Euroopa Liidu Teatajas*. Vastuse puudumisel eeldab komisjon, et asjaomane liikmesriik ei ole kavandatud meetmetega nõus.

10. KOHALDAMISKUUPÄEV JA KEHTIVUS

135. Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid 1. augustist 2014 kuni 31. detsembrini 2020.
136. Teatised, mis komisjon registreerib enne 1. augustit 2014, vaadatakse läbi teatiste esitamise ajal kehtivate kriteeriumide alusel.
137. Komisjon uurib iga tema loata antud ning seetõttu asutamislepingu artikli 108 lõikega 3 vastuolus oleva päästmis- või ümberkorraldusabi kokkusobivust siseturuga käesolevate suuniste alusel, kui osa sellest abist või kogu abi on antud pärast suuniste avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* abi andmise ajal kehtivate suuniste alusel.
138. Ülejäänud juhtudel lähtub komisjon uurimisel abi andmise ajal kehtinud suunistest.
139. Olenemata punktides 136, 137 ja 138 sätestatust, kohaldab komisjon 5. peatüki sätteid alates 1. augustist 2014, kui uuritakse raskustes olevatele üldist majandushuvi pakkuvate teenuste (SGEI) osutajatele antavat abi, sõltumata sellest, millal abist teatati või millal seda anti.
140. Kui komisjon uurib vastavalt SGEI raamistiku punktile 9 käesolevate suuniste alusel abi, mis anti raskustes SGEI osutajale enne 31. jaanuari 2012, loeb ta sellise abi siseturuga kokkusobivaks, kui see on kooskõlas SGEI raamistiku sätetega, välja arvatud punktid 9, 14, 19, 20, 24, 39 ja 60.
-

I LISA

Valem ⁽¹⁾, millega arvutatakse päästmisabi või ajutise ümberkorraldustoetuse ülemmäär kuuekuuseks ajavahemikuks

$$\frac{EBIT_t + kulum_t - (käibekapital_t - käibekapital_{t-1})}{2}$$

Valem põhineb abisaaja tegevustulemustel (EBIT – maksu- ja intressielne kasum) abi andmisele/abist teatamisele eelneval aastal (mida tähistab t). Sellele on liidetud kulum. Saadud summast tuleb lahutada käibekapitali muutus. Käibekapitali muutus leitakse viimaste lõppenud aruandeperioodide käibevara ja käibekohustuste ⁽²⁾ vahe muutusena. Tegevustulemuse tasandil esinevad eraldised tuleb selgelt välja tuua ning lõpptulemus ei tohi selliseid eraldisi sisaldada.

Valemi eesmärk on abisaaja tegevuse negatiivse rahavoo määramine abitaotlemisele eelneval aastal (või abiandmisele eelneval aastal teatamata abi puhul). Pool sellest summast peaks hoidma abisaajat töös kuue kuu kestel. Seega jagatakse punkti 60 kohaldamisel valemi tulemus kahega. Punkti 117 kohaldamisel jagatakse valemi tulemus 1,5-ga.

Valemit saab rakendada vaid siis, kui tulemus on negatiivne. Kui tulem on positiivne, tuleb esitada üksikasjalik selgitus, mis näitab, et abisaajal on punktis 20 määratletud raskused.

Näide:

Maksu- ja intressielne kasum (miljonites eurodes)	(12)	
Kulum (miljonit eurot)	2	
Bilansimaht (miljonit eurot)	Detsember 31, t	Detsember 31, t-1
<i>Käibevara</i>		
Raha ja raha ekvivalendid	10	5
Saadaolevad arved	30	20
Vara	50	45
Ettemakstud kulud	20	10
Muu käibevara	20	20
Käibevara kokku	130	100
<i>Jooksvad kohustused</i>		
Maksmisele kuuluvad arved	20	25
Kumuleerunud kulud	15	10
Ettemakstud tulud	5	5
Lühiajalised võlgnevused kokku	40	40
Käibekapital	90	60
Käibekapitali muutus	30	

⁽¹⁾ EBITile tuleb liita sama perioodi kulum ja käibekapitali muutus kahe aasta jooksul (aasta enne taotluse esitamist ja eelnenud aastal), mis on jagatud kahega, et määrata kindlaks summa kuue kuu kohta.

⁽²⁾ Käibevara: likviidsed vahendid, debitoorne võlgnevus (kliendi- ja võlgnikukontod), muu käibevara ja ettemakstud kulud, laovarud. Lühiajalised kohustused: rahaline võlgnevus, maksmisele kuuluvad kaubaarved (tarnijate ja võlausaldajate arved) ning muud käibekohustused, ettemakstud tulud, muud viitkohustused, maksukohustused.

$[-12 + 2 - 30]/2 = -20$ miljonit eurot.

Kuna valem tulemus on suurem kui 10 miljonit eurot, ei saa kasutada punktis 121 kirjeldatud kiirendatud menetlust. Kui selle näite puhul ületab päästmisabi summa 20 miljonit eurot või ajutise ümberkorraldustoetuse summa 60 miljonit eurot, tuleb abisummat nõuetekohaselt põhjendada, esitades likviidsuskava, milles on sätestatud abisaaja likviidsusvajadused.

II LISA

Ümberkorralduskava näidis

Käesolevas lisas esitatakse ümberkorralduskava soovituslik sisukord, et aidata liikmesriikidel ja komisjonil võimalikult tõhusalt ümberkorralduskavasid ette valmistada ja läbi vaadata.

Allpool esitatud teave ei piira üksikasjalikumaid nõudeid, mis on sätestatud suunistes, milles käsitletakse ümberkorralduskava sisu ja muid küsimusi, mida asjaomane liikmesriik peab tõendama.

1. Abisaaja kirjeldus
  2. Turu või turgude kirjeldus, kus abisaaja tegutseb
  3. Abiga ennetatavate sotsiaalprobleemide või abiga turutõrke lahendamise tõendamine, võrdlemine riigiabi mitte-hõlmava usaldusväärse stsenaariumiga, näidates ära, kuidas sellist/selliseid eesmärki/eesmärke ei oleks võimalik alternatiivse stsenaariumi puhul saavutada või need saavutataks piiratumas ulatuses
  4. Abisaaja raskuste põhjuste kirjeldus (sealhulgas hinnang, kuivõrd olid raskuste tekkimises süüdi abisaaja ärimudeli puudused või juhtimisvead ning kui suures ulatuses oleks asjakohaste ja õigeaegsete juhtimisotsustega suudetud raskusi vältida) ja SWOT-analüüs
  5. Abisaaja probleemide lahendamiseks loodavate võimalike kavade kirjeldus ning nende kavade võrdlus vajamineva riigiabi summa seisukohast ning kavade oodatavad tulemused
  6. Riikliku sekkumise kirjeldus, täielikud andmed iga riigipoolse meetme kohta (sealhulgas liik, summa ja iga meetme rahastamine) ning tõendus selle kohta, et valitud riigiabi meetmed on lahendatavate probleemide jaoks asjakohased
  7. Ülevaade eelistatud kava elluviimisest eesmärgiga taastada abisaaja pikaajaline elujõulisus mõistliku aja jooksul (põhimõtteliselt ei tohi ületada kolme aastat), sealhulgas meetmete ajakava ning iga meetme kulude kalkulatsioon
  8. Äriplaan, milles sätestatakse finantsproгноosid järgmiseks viieks aastaks ning mis tõendab pikaajalise elujõulisuse taastamist
  9. Elujõulisuse taastamise kirjeldus nii põhistsenaariumi kui ka pessimistliku stsenaariumi alusel, kasutatavate eelduste turu-uuringutel põhinev kirjeldus ja põhjendus ning tundlikkusanalüüs
  10. Kavandatav omapanus ja kulude jagamise meetmed
  11. Kavandatavad meetmed konkurentsimoontuste piiramiseks
-

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

NÕUKOGU

Teatis isikutele ja üksustele, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, mis on sätestatud nõukogu otsuses 2014/145/ÜVJP, mida on muudetud nõukogu otsusega 2014/508/ÜVJP, ja nõukogu määruses (EL) nr 269/2014, mida rakendatakse nõukogu rakendusmäärusega (EL) nr 826/2014, piiravate meetmete kohta seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega

(2014/C 249/02)

Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega seoses piiravaid meetmeid käsitleva nõukogu otsuse 2014/145/ÜVJP⁽¹⁾ (mida on muudetud nõukogu otsusega 2014/508/ÜVJP)⁽²⁾ lisas ja nõukogu määruse (EL) nr 269/2014⁽³⁾ (mida rakendatakse nõukogu rakendusmäärusega (EL) nr 826/2014)⁽⁴⁾ I lisas nimetatud isikutele ja üksustele tehakse teatavaks allpool esitatud teave.

Euroopa Liidu Nõukogu on otsustanud, et eespool nimetatud lisades esitatud isikud ja üksused tuleks kanda nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, mis on sätestatud nõukogu otsuses 2014/145/ÜVJP ja nõukogu määruses (EL) nr 269/2014, mis käsitlevad piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega. Nende isikute loetellu kandmise põhjendused on esitatud nimetatud lisade vastavates kannetes.

Asjaomaste isikute ja üksuste tähelepanu juhatakse võimalusele taotleda asjakohase liikmesriigi või asjakohaste liikmesriikide pädevatelt asutustelt, kelle veebisaidid on esitatud nõukogu määruse (EL) nr 269/2014 II lisas, luba kasutada küllutatud rahalisi vahendeid põhivajadusteks või erimakseteks (vt määruse artikkel 4).

Asjaomased isikud ja üksused võivad esitada nõukogule järgmisel aadressil koos täiendavate dokumentidega taotluse, et otsus nende kandmise kohta eespool nimetatud loetellu uuesti läbi vaadataks:

Council of the European Union
General Secretariat
DG C 1C
Rue de la Loi / Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

E-post: sanctions@consilium.europa.eu

⁽¹⁾ ELT L 78, 17.3.2014, lk 16.

⁽²⁾ ELT L 226, 30.7.2014, lk 23.

⁽³⁾ ELT L 78, 17.3.2014, lk 6.

⁽⁴⁾ ELT L 226, 30.7.2014, lk 16.

Samuti juhitakse asjaomaste isikute ja üksuste tähelepanu võimalusele vaidlustada nõukogu otsus Euroopa Liidu Üldkohus vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 275 teises lõigus ning artikli 263 neljandas ja kuuendas lõigus sätestatud tingimustele.

EUROOPA KOMISJON

Euro vahetuskurss ⁽¹⁾

30. juuli 2014

(2014/C 249/03)

1 euro =

Valuuta	Kurss	Valuuta	Kurss		
USD	USA dollar	1,3401	CAD	Kanada dollar	1,4572
JPY	Jaapani jeen	137,05	HKD	Hongkongi dollar	10,3859
DKK	Taani kroon	7,4567	NZD	Uus-Meremaa dollar	1,5746
GBP	Inglise nael	0,79170	SGD	Singapuri dollar	1,6667
SEK	Rootsi kroon	9,2272	KRW	Korea vonn	1 373,22
CHF	Šveitsi frank	1,2165	ZAR	Lõuna-Aafrika rand	14,2273
ISK	Islandi kroon		CNY	Hiina jüaan	8,2710
NOK	Norra kroon	8,3770	HRK	Horvaatia kuna	7,6418
BGN	Bulgaaria leev	1,9558	IDR	Indoneesia ruupia	15 511,94
CZK	Tšehhi kroon	27,509	MYR	Malaisia ringit	4,2651
HUF	Ungari forint	311,14	PHP	Filipiini peeso	58,162
LTL	Leedu litt	3,4528	RUB	Vene rubla	47,7670
PLN	Poola zlott	4,1516	THB	Tai baat	42,757
RON	Rumeenia leu	4,4015	BRL	Brasilia reaal	2,9963
TRY	Türgi liir	2,8504	MXN	Mehhiko peeso	17,5305
AUD	Austraalia dollar	1,4310	INR	India ruupia	80,5256

⁽¹⁾ Allikas: EKP avaldatud viitekurss.

V

(Teated)

KONKURENTSIPOLIITIKA RAKENDAMISEGA SEOTUD MENETLUSED

EUROOPA KOMISJON

Elteatis koondumise kohta
(Juhtum M.7334 – Oracle / MICROS)
(EMPs kohaldatav tekst)
(2014/C 249/04)

1. 24. juulil 2014 sai komisjon nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004⁽¹⁾ artiklile 4 vastava teatise kavandatava koondumise kohta, mille raames ettevõtja Oracle Corporation (Ameerika Ühendriigid) omandab täieliku kontrolli ühinemismääruse artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses ettevõtja MICROS Systems, Inc. (Ameerika Ühendriigid) üle aktsiate või osade ostu teel.
2. Asjaomaste ettevõtjate majandustegevus hõlmab järgmist:
  - Oracle Corporation: äritarkvara, sealhulgas vahetarkvara, ärirakenduste, andmebaasitarkvara ja ärirakenduste tarkvara ning ettevõtja riistvara, sh serverite, andmebaasi seadmete ja andmekandjate väljatöötamine, tootmine ja sellega kaasnevad teenused;
  - MICROS Systems, Inc.: riistvara, tarkvara ja teenuste väljatöötamine, tootmine ja levitamine jaekaubandus- ja külalis-majandussektorile (hotellid, restoranid, baarid, kasiinod ja muud kauplemiskohad).
3. Komisjon leiab pärast teatise esialgset läbivaatamist, et tehing, millest teatatakse, võib kuuluda ühinemismääruse reguleerimisalasse, kuid lõplikku otsust selle kohta ei ole veel tehtud.
4. Komisjon kutsub huvitatud kolmandaid isikuid esitama oma võimalikke märkusi kavandatava toimingu kohta.

Komisjon peab märkused kätte saama kümne päeva jooksul pärast käesoleva dokumendi avaldamist. Märkusi võib saata komisjonile faksi (+32 22964301), elektronposti (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) või postiga järgmisel aadressil (lisada viitenumber M.7334 – Oracle / MICROS):

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ ELT L 24, 29.1.2004, lk 1 („Ühinemismäärus“).

